

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-14-01/2013

P/13/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/100 – Działania Policji na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Kontrolę przeprowadził, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , Ryszard Lutyński - główny specjalista kontroli państwowej – upoważnienie do kontroli nr 86155 z 16.05.2013 r. (Dowód: akta kontroli str. 2-3)
Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy ul. Powstańców Wielkopolskich 7, kod pocztowy 85-090 Bydgoszcz, nr statystyczny: 091362152, zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia „KWP” lub „Komendą”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Komendantem Wojewódzkim Policji w Bydgoszczy jest od 28.05.2013 r. inspektor Krzysztof Zgłobicki, poprzednio stanowisko to w okresie 16.05.2011 r. – 19.03.2013 r. zajmował insp. Wojciech Ołdyński, a w okresie 20.03.- 27.05.2013 r. obowiązki te pełnił mł. insp. Tomasz Trawiński – I z-ca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy, - nadzorujący pracę pionu ruchu drogowego.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia², działalność Pana Komendanta oraz odpowiednich służb Komendy Wojewódzkiej w Bydgoszczy, w zakresie działań Policji na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym w latach 2012-2013 (I półrocze).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wyniki kontroli wykazały, że przygotowanie kadrowe i techniczne pionu ruchu drogowego (prd) garnizonu kujawsko-pomorskiego pozwalało na realizację zadań ustawowych przewidzianych dla tej służby.

Policjanci ruchu drogowego pełnili służbę na drogach, w szczególności reagowali na ujawnione przestępstwa i wykroczenia drogowe, wykonywali czynności wstępne na miejscu zdarzeń drogowych.

Wydział Ruchu Drogowego (WRD) Komendy w sposób należyty koordynował działaniami prd, w tym sprawował nadzór instancyjny nad pracą pionu w województwie, w szczególności analizował przyczyny wypadków drogowych i reagował na wzrost zagrożenia na poszczególnych odcinkach dróg, koordynując m.in. dyslokacją służb w tych rejonach.

W wyniku działań pionu ruchu drogowego Komendy, dane statystyczne w zakresie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w ruchu drogowym województwa kujawsko-pomorskiego kształtują się na poziomie znacznie korzystniejszym niż średnie w kraju, – co podkreślają opracowania (m.in. z maja 2013 r.), Katedry Budownictwa Drogowego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy w zakresie oceny stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd). Z prezentowanych danych wynika, że:

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.).

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- ♦ W Polsce w 2012 r., co ok. 2,5 godziny ginął na drodze człowiek w wyniku wypadku drogowego, w województwie kujawsko – pomorskim, co ok. 40 godzin. W wyniku wypadku drogowego w Polsce, co ok. 11,5 minuty była osoba ranna, natomiast w województwie kujawsko-pomorskim, co ok. 6 godzin.
- ♦ Województwo kujawsko – pomorskie, w stosunku do innych województw w kraju, zajmuje pod względem bezpieczeństwa ruchu drogowego dość dobrą pozycję. W województwie kujawsko – pomorskim w 2012 roku wydarzyło się 1.317 wypadków, co stanowiło około 3,6% wszystkich wypadków drogowych w kraju. W wypadkach tych zostało rannych 1.487 osób, co stanowiło około 3,3% rannych w kraju, a śmierć poniosło 219 osób, co stanowiło 6,2% ofiar śmiertelnych w kraju.

Niezależnie od pozytywnej oceny kontrolowanej działalności, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na występowanie braków w wyszkoleniu specjalistycznym oraz wyposażeniu w sprzęt techniki policyjnej funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego.

Kształtowanie się faktycznych wskaźników stanu zaspokojenia potrzeb w obydwu tych zagadnieniach było niezależne od działań Pana Komendanta oraz odpowiednich służb Komendy, z racji ich scentralizowania. Szczegóły o skali ich występowania omówiono w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie koncepcyjne, prawno-organizacyjno, kadrowe i techniczne Policji do działań na drogach

Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy, w tym WRD, funkcjonuje w oparciu o ustawę o Policji³ i inne powszechnie obowiązujące akty prawa, w tym zarządzenie nr 1041 Komendanta Głównego Policji w sprawie organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁴.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o Policji Komenda jest jednostką Policji właściwą na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego.

Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy nadał regulamin organizacyjny z dnia 16.02.2010 r. ze zmianami wprowadzonymi 20 kwietnia 2011 r. oraz 26 stycznia 2012 r., w którym określono m.in. zakres zadań WRD, w tym najważniejsze z nich to:

- 1) koordynacja działalności komend powiatowych (miejskich) Policji w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym oraz współdziałania z instytucjami właściwymi w sprawach związanych z organizacją ruchu na drogach;
- 2) analizowanie stanu bezpieczeństwa w ruchu na drogach, badania przyczyn i okoliczności powstawania wypadków i kolizji;
- 3) ustalanie dróg i rejonów podlegających szczególnemu nadzorowi policjantów ruchu drogowego i opracowywanie systemu koordynacji służby na drogach województwa kujawsko-pomorskiego;
- 4) opracowywanie programów działań służby ruchu drogowego o zasięgu ponad powiatowym;
- 5) nadzór nad prowadzeniem komputerowej rejestracji zdarzeń drogowych;
- 6) ocena stanu bezpieczeństwa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, analizowania tendencji występujących w ruchu drogowym oraz opracowania wniosków zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

³ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287 poz. 1687 z zm.);

⁴ Zarządzenie Nr 1041 KGP z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP Nr 18. poz. 135 ze zm.)

- 7) organizowanie działań w ramach ogólnokrajowych i wojewódzkich operacji kontrolno-porządkowych na drogach oraz współdziałania w tym zakresie z jednostkami Policji województw ościennych, opiniowania projektów zmian organizacji ruchu oraz wniosków o wydanie zezwoleń na korzystanie z dróg w sposób szczególny.

[Dowód - akta kontroli 183-264]

Z ww. zakresu zadań wynika, że funkcjonariusze WRD KWP, w okresie objętym kontrolą, nie pełnili służby na drogach.

1.1. Przygotowanie koncepcyjne Policji do działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

Zlecenie i wykorzystywanie badań naukowych dot. systemu przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym

Opis stanu faktycznego

Komenda w badanym okresie nie zlecała badań naukowych, prac rozwojowych, bądź usług badawczych, w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, – nie istniał prawny obowiązek i procedury postępowania w ww. zakresie.

Zgodnie z dyspozycją art. 140-i ustawy Prawo o ruchu drogowym⁵ Komendant Wojewódzkiej Policji jest członkiem Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, która to m.in. realizowała założenia wynikające z byłego Krajowego Programu GAMBIT (zastąpionego od stycznia 2013 r. przez Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2013-2020).

W związku z powyższym do Wydziału Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy przekazywano niżej wymienione publikacje, które wykorzystywano w działalności koordynacyjno-nadzorczej WRD:

- ♦ GAMBIT Kujawsko-Pomorski – Tom I „Diagnoza bezpieczeństwa Ruchu Drogowego” praca zbiorowa pod redakcją prof. Tomasza Szczuraszka z Katedry Budownictwa Drogowego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy – wydanie z 2010 r. (520 stron formatu A-5).
- ♦ GAMBIT Kujawsko-Pomorski – Tom II „Program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego” praca zbiorowa pod redakcją prof. Tomasza Szczuraszka – wydanie z 2012 r. (527 stron formatu A-5).

Opracowania powyższe zostały przesłane do Komend Miejskich/Powiatowych Policji woj. kujawsko-pomorskiego. Po jednym egzemplarzu z wymienionych pozycji pozostawiono w WRD KWP Bydgoszcz.

- ♦ WRD KWP otrzymywał także publikację (miesięcznik) pt. „Paragraf na drodze. Prawne i kryminalistyczne problemy ruchu drogowego”. Zawarte w poszczególnych wydaniach głosy i komentarze prawnicze wykorzystywano w pracy wydziału oraz przy udzielaniu odpowiedzi na pytania społeczeństwa, lub przy opracowywaniu stanowisk dotyczących problematyki bezpieczeństwa ruchu drogowego (stosowne zapytania nt. interpretacji przepisów prawa wpływały z Wydziału Kontroli KWP w Bydgoszczy).
- ♦ Na zlecenie Miejskiego Zarządu Dróg w Toruniu zespół pod przewodnictwem prof. Tomasza Szczuraszka z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy opracował w 2010 i 2012 r. „Raport o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego Toruń”.

Wymienione opracowania wykorzystywano w WRD KWP w Toruniu do opracowywania planów i dyslokacji służby na drogach powiatu toruńskiego.

Analiza zawierała m.in. średnie odstępstwa czasu pomiędzy zdarzeniami drogowymi, wypadkami, kolizjami, występowaniem ofiar śmiertelnych i uszkodzeniami pojazdów w zdarzeniach drogowych na terenie Polski, województwa kujawsko – pomorskiego oraz Torunia.

[Dowód - akta kontroli 183-264]

⁵ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 ze zm.).

Elastyczność systemu oddziaływania na bezpieczeństwo na drogach

Funkcjonujący w Komendzie system pozwalał na elastyczne reagowanie na lokalny wzrost zagrożeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. W szczególności w przypadku konieczności realizacji nowych zadań, dokonywano zmian grafiku służby policjantów. W dyslokacji służby uwzględniano m.in.: analizy stanu bezpieczeństwa i porządku na drogach oraz zagrożenia przestępczością; natężenia i struktury ruchu na poszczególnych odcinkach dróg i skrzyżowaniach; harmonogram pełnienia służby centralnie koordynowanej; planów wykorzystania dróg w sposób szczególny; potwierdzonych uwag i wniosków zgłoszonych przez obywateli, organy i instytucje oraz policjantów; planów działań wojewódzkich i powiatowych oraz innych doraźnych zadań.

W trakcie przeprowadzanych analiz miesięcznych stanu bezpieczeństwa dróg województwa kujawsko-pomorskiego oraz w oparciu o uzgodnienia z lokalnymi jednostkami policji kierowano patrole Oddziałów Prewencji w miejsca zagrożone.

Na przykład w 2012 r. dyslokowano na teren powiatu bydgoskiego 699 policjantów i 216 policjantów na teren powiatu toruńskiego, którzy uczestniczyli w 167 służbach.

Organizowano działania motocyklowy patrol, bezpieczna droga, Działania "Prędkość i Alkohol – zero tolerancji dla osób naruszających przepisy ruchu drogowego".

Celem działań było zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie wszystkich gmin w województwie kujawsko - pomorskim, ograniczenie zdarzeń drogowych oraz skontrolowanie i zatrzymanie jak największej liczby osób, które naruszają przepisy ruchu drogowego. W działaniach udział wzięli policjanci ruchu drogowego, Komisariatów, Posterunków Policji i Rewirów dzielnicowych.

Działania „BEZPIECZNA DROGA” oraz „BEZPIECZNA DROGA - BEZPIECZNE POWROTY” prowadzono cyklicznie na drogach krajowych nr 1, 5, 10, 15, 25, 55, 80, przebiegających przez województwo kujawsko – pomorskie. Celem działań było zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na nadzorowanej drodze, ograniczenie zdarzeń drogowych na drogach krajowych – zwłaszcza ze skutkiem śmiertelnym oraz ujawnianie, a także reagowanie na przestępstwa i wykroczenia w ruchu drogowym. W działaniach udział wzięli policjanci ruchu drogowego i sekcji kryminalnych jednostek przez teren, których przebiegają drogi krajowe.

Decyzją nr 2/2013 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy z 26.01.2012 r. w przedmiotowej sprawie, powołano nieetatowy „Zespół kontroli ruchu drogowego” do realizacji zadań w zakresie czuwania nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach i jego kontrolowania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

W skład Zespołu oprócz policjantów ruchu drogowego KMP w Bydgoszczy wchodzi dwóch policjantów Oddziału Prewencji Policji w Bydgoszczy, wyznaczonych przez Dowódcę Oddziału Prewencji Policji w Bydgoszczy, którzy w „Zespole” pełnią służbę w sposób rotacyjny. Na tej podstawie w okresie styczeń – czerwiec 2013 zaplanowano i przeprowadzono 132 wspólne służby policjantów RD Oddziałów Prewencji.

[Dowód - decyzja - akta kontroli 8-9]

Organizacja powoływania, realizacji zadań i wynagradzania biegłych spoza Policji

Jak wykazano wyżej (w pkt III/1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego), funkcjonariusze WRD KWP nie pełnili w badanym okresie służby na drogach.

Wobec powyższego stanu w Wydziale Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy nie prowadzono postępowań przygotowawczych, śledztw ani dochodzeń. Nie wykonywano czynności sprawdzających, – nie zachodziła potrzeba dokonywania aktualizacji danych o zdarzeniach w Systemie Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK), w wyniku prowadzenia postępowania przygotowawczego, czynności sprawdzających, śledztwa bądź dochodzenia.

Sposób powoływania biegłych sądowych dla potrzeb KMP/KPP zawarto w wytycznych z 12.11.2012 r., – które rozesłano do podległych jednostek.

[Dowód – wytyczne - akta kontroli 4-7]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁶ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie powyższego obszaru kontrolnego.

1.2. Stan organizacyjno-kadrowy pionu ruchu drogowego

Przesłanki i faktyczna organizacja pionu ruchu drogowego

Kontrola wykazała, że wielkość i struktura etatowa prd w okresie objętym kontrolą nie wynikały z analiz stanu bezpieczeństwa na drogach na terenie działania Komendy.

W ocenie tego stanu I Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji oraz Naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego Komendy, podali min., że:

- ♦ *Struktura jednostek Policji, w tym pionu ruchu drogowego opracowywana jest na podstawie naliczeń etatowych w oparciu o ludność (60% waga), przestępczość (30% waga), obszar (5% waga), ludność w miastach powyżej 50 tysięcy (5% waga). Podział etatów na poszczególne wydziały i komórki organizacyjne leży w gestii właściwych komendantów miejskich i powiatowych (a w odniesieniu do KWP w gestii Komendanta Wojewódzkiego Policji).*
- ♦ *Obecna struktura organizacyjna komórek ruchu drogowego, jaka funkcjonuje w poszczególnych jednostkach Policji województwa kujawsko-pomorskiego jest stanem istniejącym od lat.*

We wszystkich komendach miejskich Policji oraz w KPP Inowrocław i Świecie pion ruchu drogowego funkcjonuje, jako wydział, który bezpośrednio nadzorowany jest przez naczelnika. W pozostałych jednostkach komórki ruchu drogowego wchodzi w strukturę wydziałów prewencji i ruchu drogowego.

[Dowód – akta kontroli 84-94]

Stan organizacyjny i liczebny prd. Fluktuacja kadr w latach 2012-2013.

Adekwatność wielkości i struktury prd do stanu bezpieczeństwa na drogach.

Kontrola wykazała min., że stan etatowy prd na terenie działania Komendy (cały garnizon) oraz w WRD KWP w grupie funkcjonariuszy w badanym okresie nie ulegał zmianom i niezależnie od stanu brd wynosił:

- na 31.12.2011 r. - 402 etaty ogółem, w tym WRD KWP - 12,
- na 31.12.2012 r. - 405 etatów ogółem, w tym WRD KWP - 12,
- na 30.06.2013 r. - 406 etatów ogółem, w tym WRD KWP - 11,

Stan zatrudnienia wynosił - odpowiednio: 376 (w tym WRD – 12); 373 (12); i na 30.06.2013 r. - 373 (11) funkcjonariuszy.

Stan etatowy prd (cały garnizon) na 30.06.2013 r. (406 etatów) stanowił 8,1 % ogółu etatów funkcjonariuszy (5036). Stan zatrudnienia (373) – 7,8 % ogółu zatrudnionych funkcjonariuszy (4802).

Według stanu na 30.06.2013 r. wśród zatrudnionych w WRD KWP było – 11 funkcjonariuszy, w tym: naczelnik wydziału, kierownik sekcji, 2 ekspertów, 6 specjalistów i 1 asystent. Ponadto w wydziale zatrudnionych było 6 pracowników cywilnych.

[Dowód - akta kontroli 95-107]

Z wyjaśnień w sprawie oceny potrzeb oraz zmian stanu organizacyjnego i liczebnego pionu ruchu drogowego w świetle wyników analiz stanu bezpieczeństwa na drogach na terenie działania KWP oraz stanu realizacji zaleceń Komendanta Głównego Policji z 24.04.2013 r., złożonych przez Pierwszego Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji

⁶ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

w Bydgoszczy, wynika min., że:

- ♦ W celu realizacji ww. polecenia KGP Komendant Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy powołał zespół do przeprowadzenia analizy i zaproponowania zmian dostosowujących poziom zatrudnienia w komórkach ruchu drogowego do stanu 10%.
- ♦ Podczas prac zespołu szczególną uwagę zwrócono na długości odcinków dróg poszczególnych kategorii, liczby zdarzeń drogowych oraz ich skutków. Analizowany okres to lata 2010-2013. Jednym z analizowanych elementów jest również rozbudowa autostrady A1 i zbliżający się moment oddania całości tj. ok. 165 km autostrady (koniec 2013 roku) oraz plany budowy drogi S-5 i rozbudowy drogi S-10. Rozbudowa planowanej infrastruktury wpłynie na zwiększenie natężenia ruchu na tych drogach i potrzeby zapewnienia tam ciągłości służby. Prace zespołu trwać będą do końca bieżącego roku.
- ♦ Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż zaproponowane liczby zwiększenia stanów etatowych w ruchu drogowym do poziomu 480, tj. 10% w skali województwa poparte będą rzetelną analizą i wynikają z racjonalnych potrzeb.
- ♦ Jako priorytet przyjęto założenie kierowania do służby na drodze jak największej ilości policjantów ruchu drogowego. W pierwszej kolejności podjęte zostały przedsięwzięcia polegające na przeniesieniu ciężaru prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach wypadków drogowych do wydziałów kryminalnych. Kolejnym krokiem było przekazanie prowadzenia spraw o wykroczenia poza komórki ruchu drogowego. Spowodowało to wzrost wskaźnika wykorzystania policjantów bezpośrednio kierowanych do służby na drogach. Element ten jest codziennie monitorowany.

Do czasu zakończenia niniejszej kontroli trwały prace wynikające z realizacji zaleceń Komendanta Głównego Policji określonych w piśmie Er-69/13 z dnia 24.04.2013 r. (10% policjantów ruchu drogowego do ogółu zatrudnionych).

[Dowód - akta kontroli 91-94]

Stan wyszkolenia prd

Mając na uwadze § 2 ust. 1 zarządzenia nr 609 KGP⁷, w celu zwiększenia liczby funkcjonariuszy posiadających wymagane specjalistyczne wykształcenie w zakresie ruchu drogowego Komendant Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy corocznie zgłaszał do KGP potrzeby szkoleniowe i tak:

- ♦ Na 2012 r. zgłoszono potrzeby szkoleniowe – 144 osoby, w tym m.in.:

- 1) Ruchu drogowego (RD) – 75 funkcjonariuszy;
- 2) Czynności na miejscu zdarzenia drogowego (RWD) – 9;
- 3) Wideorejestratorów wykroczeń (VR) – 13;
- 4) Doskonalenia techniki jazdy samochodem (TJS) – 30;

z czego otrzymano limit RD – 10 miejsc; RWD – 0; VR – 2; TJS – 1 miejsce; i tyle funkcjonariuszy przeszkolono.

Jak z powyższych danych wynika zaspokojenie potrzeb szkoleniowych Komendy w zakresie Ruchu drogowego (RD) – przy limicie otrzymanych w 2012 r. miejsc trwałoby ponad 7 lat, a dla TJS – 30 lat.

- ♦ Na I półrocze 2013 r. zgłoszono potrzeby szkoleniowe – 186 osób, w tym m.in.:

- 1) Ruchu drogowego (RD) – 50 funkcjonariuszy;
- 2) Czynności na miejscu zdarzenia drogowego (RWD) – 10;
- 3) Wideorejestratorów wykroczeń (VR) – 15;
- 4) Doskonalenia techniki jazdy samochodem (TJS) – 70;
- 5) Kierowania motocyklem szosowym (TJMS) – 20;

z czego otrzymano limit RD – 12 miejsca; RWD 2; VR – 4; TJS – 1 miejsce; TJMS – 2; i tyle funkcjonariuszy przeszkolono.

Jak z powyższych danych wynika zaspokojenie potrzeb szkoleniowych Komendy

⁷ Zarządzenie Nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 100 ze zm.).

w zakresie Ruchu drogowego (RD) – przy limicie z 2013 r. trwałoby ponad 4 lata, a dla TJS – 70 lat.

Wobec powyższego stanu (oraz uwzględniając zmiany kadrowe) na 30.06.2013 r. -

373 funkcjonariuszy prd KWP posiadało niżej wymienione rodzaje wykształcenia:

- 1) Ruchu drogowego (RD) – 246 funkcjonariuszy, tj. 66,0 %;
- 2) Czynności na miejscu zdarzenia drogowego (RWD) – 14, tj. 3,8 %;
- 3) Wideorejestratorów wykroczeń (VR) – 22, tj. 5,9 %;
- 4) Kontroli tachografów (T) – 62, tj. 16,6 %;
- 5) Programu „Gambit- 2005” (GAMB) – 9, tj. 2,4 %;
- 6) Kierowania motocyklem szosowym (TJMS) – 46, tj. 12,3 %;
- 7) Doskonalenia techniki jazdy samochodem (TJS) – 27, tj. 7,2 %;
- 8) Kwalifikowanej pierwszej pomocy – 52, tj. 13,9 %.

W badanym okresie w Komendzie nie wystąpiły przypadki niewykorzystania przydzielonych miejsc na szkolenia.

Jak wykazano wyżej, funkcjonariusze WRD KWP nie pełnili w badanym okresie służby na drogach, a stan ich wykształcenia – na 30.06.2013 r. przedstawiał się następująco: z 11 funkcjonariuszy niżej wymienione rodzaje wykształcenia posiadało:

- 1) Ruchu drogowego (RD) – 5 funkcjonariuszy,
- 2) Programu „Gambit- 2005” (GAMB) – 1;
- 3) Kierowania motocyklem szosowym (TJMS) – 2;
- 4) Doskonalenia techniki jazdy samochodem (TJS) – 1;
- 5) Kwalifikowanej pierwszej pomocy – 1.
- 6) Nie było przeszkolonych w zakresie: czynności na miejscu zdarzenia drogowego (RWD), wideorejestratorów wykroczeń (VR) i kontroli tachografów.

[Dowód - akta kontroli 108-110]

Znajomość języków obcych

Kontrola wykazała min., że wśród 11 funkcjonariuszy WRD KWP znajomość języków obcych przedstawiała się następująco:

- język angielski: 4 funkcjonariuszy, z czego: 1 - w stopniu podstawowym i 3 w stopniu komunikatywnym,
- język niemiecki: 2 funkcjonariuszy – obydwu w stopniu podstawowym.

[Dowód - akta kontroli 183-264]

System motywacyjny policjantów prd

Kontrola wykazała min., że:

- ♦ W Komendzie nie funkcjonowały odrębne pisemne procedury w zakresie motywowania funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego. Podlegali oni takim samym zasadom odnośnie mianowania na wyższe stanowiska służbowe, stopnie policyjne, podwyższania składników uposażenia jak policjanci innych służb, tj. zgodnie z przepisami prawa regulującymi te kwestie.
- ♦ Ponadto zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy o Policji policjantowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane wyróżnienia.
- ♦ W Komendzie w badanym okresie wykorzystywano następujący katalog czynników motywacyjnych: czynniki finansowe i mające skutki finansowe; czynniki pozafinansowe; inne sposoby motywacji i tak:

1. Wnioskowanie o wyróżnienie odznaczeniami państwowymi i odznakami resortowymi.

W 2012 r. jeden funkcjonariusz Wydziału Ruchu Drogowego KWP został wyróżniony

Brązową Odznaką Zasłużony Policjant.

Tak samo w 2013 r. na wniosek Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy jeden policjant tego wydziału otrzymał Brązową Odznakę Zasłużony Policjant.

2. Przyznawanie nagród motywacyjnych w formie pieniężnej.

W 2012 r. 11 policjantów Wydziału Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy otrzymało nagrody motywacyjne w łącznej kwocie 20.100 zł. Natomiast do 30 czerwca 2013 r. 10 policjantów otrzymało nagrody w łącznej kwocie 4.450 zł.

3. Zwiększanie składników uposażenia.

W 2012 r. 7 funkcjonariuszom podwyższono na stałe dodatek służbowy, a 1 policjantowi podwyższono dodatek na czas określony w związku z powierzeniem mu dodatkowych zadań do realizacji, ponadto w 2012 r. podwyższono na czas określony dodatek służbowy/funkcyjny na okres jednego miesiąca w związku z prawidłową realizacją zadań służbowych:

- a) w czerwcu – 1 policjantowi
- b) w sierpniu – 3 policjantom
- c) we wrześniu – 4 policjantom
- d) w październiku – 7 policjantom
- e) w listopadzie – 1 policjantowi.

W I półroczu 2013 r. 3 policjantom podwyższono dodatek na czas określony w związku z powierzeniem im dodatkowych zadań do realizacji,

4. Mianowanie na wyższe stanowisko służbowe.

W 2012 r. 3 policjantów zostało mianowanych na wyższe stanowisko służbowe, z czym wiązało się również zwiększenie ich składników uposażenia.

5. Mianowanie na wyższy stopień policyjny.

W 2012 r. 3 policjantów otrzymało awans, natomiast w 2013 r. 2 funkcjonariuszy zostało mianowanych na wyższy stopień policyjny.

6. Udzielanie zgód na podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego poza służbą.

W 2012 r. 3 policjantom z tego wydziału udzielono zgody na podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego:

- a) w charakterze wykładowcy na temat przepisów prawa o ruchu drogowym w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Bydgoszczy,
- b) w charakterze wykładowcy na temat przepisów prawa o ruchu drogowym w Fundacji Akademii Transportu w Bydgoszczy,
- c) polegającego na świadczeniu usług muzycznych na imprezach okolicznościowych.

W 2013 r. dwóch policjantów z tej komórki organizacyjnej wystąpiło z prośbą o zgodę na podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego i ją otrzymali.

7. Inne.

W 2012 r. 1 policjant otrzymał zgodę Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy na skierowanie na studia niestacjonarne pierwszego stopnia dla funkcjonariuszy służb podległych ministrowi spraw wewnętrznych na kierunku „Bezpieczeństwo Wewnętrzne” w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie

[Dowód - akta kontroli 10-13]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, dalszych działań kierownictwa Komendy, w zakresie wyżej opisanego obszaru kontrolnego wymaga:

- kontynuowanie szkoleń specjalistycznych funkcjonariuszy prd – w świetle opisanych wyżej braków w wyszkoleniu specjalistycznym (nie z winy jednostki kontrolowanej), głównie w szkoleniu z zakresu ruchu drogowego (RD) oraz czynności na miejscu zdarzenia drogowego (RWD) WRD;

- motywowanie funkcjonariuszy do nauki języków obcych (w świetle swobodnego przepływu osób wewnątrz państw UE).

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie powyższego obszaru kontrolnego.

1.3. Stan wyposażenia policjantów prd w pojazdy i sprzęt

Normowanie wyposażenia w pojazdy, sprzęt i przedmioty zaopatrzenia mundurowego

Opis stanu
faktycznego

Kontrola wykazała, że:

dla wyposażenia jednostek Policji w pojazdy:

Komenda posiadała normy należności wyposażenia jednostek Policji w pojazdy, o których mowa w zarządzeniu 118 KGP⁸ oraz ustanowione 10.10.2008 r. przez służby KWP normy należności dla poszczególnych jednostek terenowych (§ 5 ust. 3 ww. zarządzenia, według, których zadania w ww. zakresie należały do komórek organizacyjnych właściwych w sprawach obsługi transportowej KWP...).

[Dowód - akta kontroli 15-17]

dla wyposażenia jednostek Policji w specjalistyczny sprzęt policyjny:

Zgodnie z postanowieniami § 2 ust. 1- 3 załącznika nr 7 do zarządzenia nr 13 KGP⁹:

- ♦ Jednostka zaopatrująca sporządza tabele należności sprzętu techniki policyjnej i biurowej dla zaopatrywanych przez siebie jednostek organizacyjnych oraz tabelę zbiorczą dla całego województwa, na podstawie norm należności sprzętu techniki policyjnej i biurowej określonych w załączniku nr 8.
- ♦ Sporządzone tabele należności podlegają zatwierdzeniu przez:
  - 1) zbiorcza tabela należności: dla województwa - Komendanta Wojewódzkiego Policji,
  - 2) tabele należności dla jednostek terenowych - kierownika jednostki szczebla terenowego (równorzędnego).
- ♦ Tabele należności należy weryfikować w przypadku zaistniałych w jednostce zmian stanów etatowych oraz ilości i przeznaczenia pomieszczeń (ust. 3)

Stwierdzono, że do czasu rozpoczęcia niniejszej kontroli były ustanowione:

- 1) zbiorcza tabela należności sprzętu techniki policyjnej i biurowej dla województwa,
- 2) tabele należności sprzętu techniki policyjnej i biurowej dla KMP/KPP.

Opracowanie to z 1.07.2007 r. było od 1.07.2010 r. corocznie aktualizowane – ostatniej aktualizacji dokonano 30.06.2013 r.

dla wyposażenia jednostek Policji w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny:

Komenda posiadała normy należności wyposażenia jednostek Policji w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny pojazdy, o których mowa w zarządzeniu nr 1305 KGP¹⁰.

Zgodnie z postanowieniami § 3 ust 1 ww. zarządzenia normy wyposażenia stanowią podstawę opracowania dla danej jednostki i komórki organizacyjnej Policji zestawienia należnego sprzętu teleinformatycznego i telekomunikacyjnego, zwanego dalej "tabelą wyposażenia".

⁸ Zarządzenie nr 118 KGP z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy - Dz. Urz. KGP nr 8 poz.42 ze zm.

⁹ Zarządzenie nr 13 KGP z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 70 ze zm.).

¹⁰ Zarządzenie nr 1305 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych oraz policjantów w sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 74).

Tabele wyposażenia opracowują wydziały łączności i informatyki lub teleinformatyki komend wojewódzkich Policji, - dla podległych komórek organizacyjnych KWP oraz nadzorowanych jednostek organizacyjnych (ust. 2);

Tabele wyposażenia opracowuje się w IV kwartale każdego roku, uwzględniając opinie jednostek organizacyjnych i komórek organizacyjnych Policji, dla których jest sporządzana tabela wyposażenia (ust. 4).

Tabele wyposażenia zatwierdza Komendant Wojewódzkiej Policji dla podległych komórek oraz nadzorowanych jednostek organizacyjnych (ust. 5);

Stwierdzono, że Komenda posiadała ostatnie tabele wyposażenia zatwierdzone 14.03.2012 r. przez Komendanta Wojewódzkiego Policji i przesłane do KMP/KPP pismem z 15.03.2012 r. Z wyjaśnienia złożonego w powyższej sprawie przez z-cę naczelnika wydziału łączności i informatyki KWP wynika, że od opracowania tabel na 2013 r. odstąpiono z powodu zamiaru wprowadzenia istotnych zmian organizacyjnych w komórkach i jednostkach KWP.

[Dowód - akta kontroli 41]

Stan liczebny normatywny i faktyczny pojazdów, uzbrojenia i sprzętu

Wyposażenie pionu ruchu drogowego Komendy (cały garnizon) w sprzęt transportowy w badanym okresie nie ulegało istotnym zmianom i przedstawiało się następująco:

stan na 31.12.2011 r.

- pojazdy ogółem – 157, przy normatywie 151, tj. 104,0 %, w tym było:
  - samochodów osobowych – 90, przy normatywie 98, tj. 91,8 %,
  - samochodów furgon – 12, przy normatywie 15, tj. 80,0 %,
- motocykli – 55, przy normatywie 38, tj. 144,7 %,

stan na 30.06.2013 r.:

- pojazdy ogółem – 162, przy normatywie 151, tj. 107,3 %, w tym było:
  - samochodów osobowych – 92, przy normatywie 98, tj. 93,9 %,
  - samochodów furgon – 16, przy normatywie 15, tj. 106,7 %,
- motocykli – 54, przy normatywie 38, tj. 142,1 %,

[Dowód - tabele - akta kontroli 42-45]

Stan wyposażenia WRD KWP w sprzęt transportowy w badanym okresie przedstawiał się następująco:

- ◆ stan na 31.12.2011 r. - pojazdy ogółem – 3, w tym 2 osobowe (przy normatywie 3) i 1 furgon Renault Master – profilaktyczno-edukacyjny (ponadnormatywny).
- ◆ stan na 30.06.2013 r. - pojazdy ogółem – 5, w tym 3 osobowe oznakowane (przy normatywie 3) oraz 1 osobowy nieoznakowany (Opel Insignia) i 1 furgon Renault Master – profilaktyczno-edukacyjny (ponadnormatywne).

[Dowód - tabele - akta kontroli 46-48]

Na wyposażeniu prd na terenie garnizonu kujawsko-pomorskiego znajdowały się także pojazdy nieobjęte normatywami. Były to:

- samochody nieoznakowane z wideorejestratorem o podwyższonych parametrach technicznych (nieoznakowany B) w ilości 4 szt.

Zaistniała sytuacja wynikała z braków samochodów oznakowanych z wideorejestratorem o podwyższonych parametrach technicznych (oznakowany B), których brak do należności wynosi 8 szt.. Reasumując powyższe w przypadku połączenia grup pojazdów wyposażonych w wideorejestrator, w bieżącej eksploatacji nadal występował będzie brak takich pojazdów do należności (4 szt.).

- samochody furgon oznakowany w ilości 7 szt.

Zaistniała sytuacja wynikała z braków samochodów furgon APRD w ilości 3 szt. oraz

furgon ETDiE w ilości 4 szt. Ponadto z uwagi na ograniczenia w możliwościach naliczenia większych ilości sprzętu, naliczanego w ramach należności dodatkowych, w podległych jednostkach uzupełnianie bieżących potrzeb odbywa na zasadzie przesunięć posiadanego sprzętu. Decyzję o przesunięciu sprzętu podejmuje w ramach jednostki jej kierownik.

- motocykle w ilości 16 szt. – z uwagi na ograniczenia w możliwościach naliczenia większych ilości sprzętu, naliczanego w ramach należności dodatkowych oraz eksploatację motocykli w połączonych komórkach prewencji i ruchu drogowego.

[Dowód - akta kontroli 18-20]

Wyposażenie pionu ruchu drogowego Komendy w sprzęt techniki policyjnej, teleinformatyczny i telekomunikacyjny w badanym okresie nie ulegało istotnym zmianom i tak:

- ◆ Na 10 pozycji sprzętu objętego badaniem, braki w stosunku do normatywu wynikającego z zarządzenia 13 KGP - według stanu na 30.06.2013 r. - stwierdzono w 5 z nich, tj.:
  - latarka halogenowa – stan 245, przy normatywie 373, tj. 65,7 %,
  - aparat fotograficzny – ogółem 2 rodzaje (cyfrowy + lustrzanka) – stan 54 – normatyw 210, tj. 25,7%,
  - kolczatka drogowa – stan 56 – normatyw 103, tj. 54,4 %,
  - przyrząd do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu z drukarką – stan 122 – normatyw 354, tj. 34,5 %,
- ◆ Na 5 pozycji sprzętu teleinformatycznego i telekomunikacyjnego objętego badaniem braki w stosunku do normatywu wynikającego z zarządzenia 1305 KGP - według stanu na 30.06.2013 r., odnotowano we wszystkich z nich, dotyczyło to poz.:
  - radiotelefon przewoźny – stan 135 – normatyw 162, tj. 83,3 %,
  - radiotelefon noszony – stan 93, przy normatywie 406, tj. 22,9 %,
  - zestaw podkaskowy motocyklisty – stan 66, przy normatywie 138, tj. 47,8 %,
  - mobilny terminal przewoźny – stan 65, przy normatywie 91, tj. 71,4 %,
  - mobilny terminal noszony – stan 50, przy normatywie 137, tj. 36,5 %,

[Dowód - tabele - akta kontroli 49-63]

Wyposażenie mundurowe policjantów WRD KWP, także w badanym okresie nie ulegało istotnym zmianom. Na 8 pozycji objętych badaniem (zarówno według stanu na początek i koniec badanego okresu), braki w stosunku do normatywu z zarządzenia nr 13KGP odnotowano w 6 z nich, dotyczyło to braków (pojedyncze przypadki), pozycji takich jak: pokrowiec biały na czapkę, okulary przeciwsłoneczne, rękawice skórzane 5-palcowe, rękawiczki letnie białe, z tym, że jak wykazano wyżej, funkcjonariusze WRD KWP nie pełnili w badanym okresie służby na drogach.

[Dowód - tabele - akta kontroli 64-69]

Z wyjaśnień w sprawie przyczyn powyższych braków, złożonych przez naczelników wydziałów łączności i informatyki (WLiI) oraz zaopatrzenia inwestycji i remontów (WZliR) Komendy, wynika min., że:

- ◆ Istniejące braki są niezależne od jednostki kontrolowanej – gdyż w badanym okresie dostawy wyżej wymienionego sprzętu specjalistycznego były realizowane w ramach tzw. zamówień centralnych - w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach nieliczne pozycje, – za zgodą KGP, realizowano w ramach zakupów lokalnych w granicach posiadanych środków finansowych, - z reguły pozabudżetowych.
- ◆ Główną przyczyną tego stanu są występujące od szeregu lat braki w finansowaniu Policji.
- ◆ WZliR KWP w Bydgoszczy przekazując sprzęt KMP/KPP nie ingeruje w jego rozdział do poszczególnych służb (komórek jednostki) - pozostaje to w gestii Komendanta danej jednostki.

Ze sporządzonego na powyższą okoliczność wykazu przedstawiającego ilość sprzętu

łącznie – zarówno w pionie ruchu drogowego jak i pozostałych - na przykład w poz. - kolczatka drogowa – stan 56 – normatyw 103, tj. 54,4 %, okazało się, że KMP/KPP posiadały ogółem 115 kolczatek (różnicę – 59 użytkowały inne służby).

Naczelnik Włil podał natomiast, że:

- ♦ *Z dotychczasowej, narzuconej centralnie praktyki, zakupy specjalistycznego sprzętu telekomunikacyjnego, w tym końcowych urządzeń radiokomunikacyjnych oraz mobilnych stacji dostępowych do zasobów informatycznych, były realizowane w ramach tzw. zamówień centralnych - w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach - Dyrektor Błil KGP może wyrazić zgodę na zakup lokalny.*
- ♦ *Komenda Wojewódzka Policja w Bydgoszczy w przedziale ostatnich lat kilkakrotnie występowała z zapotrzebowaniem na powyższy sprzęt, jednakże realizowane dostawy zaspokajały zgłaszane potrzeby w ograniczonym stopniu.*
- ♦ *W przypadku mobilnych terminali dostępowych, dostawy ich realizowane były wyłącznie przez Komendę Główną Policji - z uwagi na ich skomplikowaną specyfikację, wysoką cenę oraz bezpośrednie powiązanie z usługą transmisji danych, która zamawiana jest wyłącznie w ramach przetargów centralnych.*
- ♦ *Zgodnie z zarządzeniem 1305 KGP jeden komplet radiotelefonu przewoźnego przynależny jest do pojazdu policji oraz do motocykla nieoznakowanego. W województwie kujawsko-pomorskim wszystkie samochody pionu ruchu drogowego wyposażone są w radiotelefony przewoźne, natomiast ze względów technicznych nie wszystkie motocykle posiadają wzmiankowane urządzenia. W takim przypadku Zarządzenie KGP określa normatyw radiotelefonu noszonego, który wynosi jeden komplet dla motocykla, na którym nie można zainstalować radiotelefonu przewoźnego.*

Jak wynika z powyższego, każdy policjant pionu ruchu drogowego pełniący zmotoryzowaną służbę w terenie posiada faktyczny dostęp do urządzenia łączności radiowej.

- ♦ *Zgodnie z Zarządzeniem KGP każdemu policjantowi ruchu drogowego przynależny jest jeden komplet radiotelefonu noszonego (punkt 22 załącznika nr 3). Założenie takie narzuca konieczność indywidualnego wyposażenia wszystkich funkcjonariuszy we wzmiankowane urządzenia, bez względu na ich grafik służby (nawet w czasie wolnym), rodzaj wykonywanych zadań (funkcjonariusze wykonujący stacjonarną „pracę biurową”) – również z uwzględnieniem służb zmotoryzowanych wyposażonych już w przewoźne urządzenia radiowe.*
- ♦ *W województwie kujawsko-pomorskim przyjęto zasadę ekonomiki wykorzystania sprzętu, która polega na wyposażeniu służby dyżurnej w radiotelefony noszone, skąd pobierane są na czas pełnienia służby zarówno przez policjantów pionu ruchu drogowego jak i prewencji. Przedmiotowy system dystrybucji radiotelefonów noszonych do służby, całkowicie zaspokaja potrzeby pionu ruchu drogowego w zakresie wyposażenia we wzmiankowane urządzenia, czego odzwierciedleniem jest brak zapotrzebowań na noszone środki łączności radiowej.*
- ♦ *W garnizonie kujawsko-pomorskim wykorzystywane są we flocie pojazdów mobilne terminale przewoźne MTP (punkt 24 załącznika nr 3) nabyte wyłącznie w ramach centralnego zakupu i przekazane przez KGP. Działania ze strony KWP w Bydgoszczy skierowane na pozyskanie kolejnych urządzeń były ograniczone z uwagi na jego wysoką cenę, trudności techniczne w podłączeniu (okablowaniu) w pojazdach oraz ograniczenia prawne, jak utrata gwarancji w nowych samochodach. Środki transportu niewyposażone w urządzenia przewoźne są uzupełniane poprzez noszone terminale pobierane do służby przez funkcjonariuszy.*
- ♦ *Podobnie jak w przypadku radiotelefonów noszonych normatyw dla mobilnych terminali noszonych MTN (punkt 25 załącznika nr 3) wynikający z Zarządzenia KGP, nie oddziela*

funkcjonariuszy ruchu drogowego wykonujących stacjonarną „pracę biurową” oraz przebywających w czasie wolnym od służby. Określone w przepisach przydzielenie jednego kompletu na trzech policjantów, wynikało głównie z ograniczenia technicznego nadania uprawnień wyłącznie trzem osobom. Obecne rozwiązania umożliwiają w większości tych urzędzeń rozszerzanie liczby użytkowników do ośmiu, co przy aktualnym wyposażeniu daje możliwość korzystania wszystkim policjantom ruchu drogowego.

- ◆ *Ponadto poprzez zastosowanie podobnego jak w przypadku radiotelefonów noszonych sytemu pobierania do służby urządzeń MTN, całkowicie zaspokajana jest potrzeba pionu ruchu drogowego, co wynika jednoznacznie ze statystyk ich używania oraz z braku zapotrzebowania w tym zakresie.*

[Dowód - wyjaśnienia - akta kontroli 111-115]

W ocenie naczelnika wydziału transportu KWP:

- ◆ Podstawowy sprzęt transportowy będący na wyposażeniu komórek RD to w większości 4-5 letnie samochody KIA Ceed, 8-9 letnie Skody Octavia, 6 letnie VW Passaty i Ople Vectry.
- ◆ Z upływem lat oraz intensywną ich eksploatacją w różnych warunkach drogowych wymienione wyżej pojazdy w porównaniu z coraz bardziej nowoczesnymi pojazdami użytkowymi przez społeczeństwo, widoczne jest stopniowo następujące „odstawanie” Policji pod względem wyposażenia komórek RD w podstawowy sprzęt transportowy.

[Dowód - akta kontroli 18-20]

Z wyjaśnienia w sprawie oceny stopnia zaspokojenia wyposażenia prd w pojazdy i sprzęt techniki policyjnej, złożonego przez mł. insp. Tomasza Trawińskiego - Pierwszego Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy, wynika min., że:

- ◆ Wyposażenie jednostek Policji woj. kujawsko-pomorskiego zważywszy na trudności finansowe jest zadowalające.
- ◆ Pozyskiwane nowe pojazdy i sprzęt, zarówno od darczyńców jak i kupowany z budżetu własnego KWP jest zawsze nowy. Sprzęt będący w użytkowaniu komórek ruchu drogowego jest sprawny, ewentualne uszkodzenia są niezwłocznie usuwane w autoryzowanych serwisach.
- ◆ Sprzęt nie nadający się już do użytku, przestarzały czy też nie znajdujący już zastosowania jest brakowany i zastępowany w miarę możliwości nowym.
- ◆ Stan sprzętu kontrolno-pomiarowego z punktu widzenia prawnej kontroli metrologicznej przedstawia się w naszym województwie bez zarzutu. Urządzenia do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu są poddawane wzorcowaniu, co sześć miesięcy w firmach, z którymi jesteśmy związani umowami przetargowymi, natomiast radarowe mierniki prędkości są legalizowane, co 12 miesięcy, także w firmie, z którą KWP w Bydgoszczy związana jest umową przetargową.

Zaspokojenie potrzeb w wymienionych w pytaniu obszarach oceniam na poziomie dobrym.

[Dowód - wyjaśnienie - akta kontroli 91-94]

Stan sprzętu pomiarowego z punktu widzenia prawnej kontroli metrologicznej

Analizy kontrolnej w ww. zakresie dokonano na podstawie 3 laserowych mierników prędkości pozostających na stanie WRD KWP.

Analiza kontrolna posiadania legalizacji w badanym okresie, tj.: od 1.01.2012 r. do 30.06.2013 r., dla tych urządzeń wykazała min., że:

- ◆ W listopadzie 2012 r. dobiegła końca realizacja rzeczowa projektu „Techniczne wzmocnienie Policji w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym” realizowanego przy udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - Program Infrastruktura i Środowisko. W ramach tego programu zakupione zostały

laserowe mierniki prędkości ULTRALITE LTI 20-20 100 LR.

- ♦ Trzy urządzenia ULTRALITE LTI 20-20 100 LR, rok produkcji 2012, - pozostające na stanie WRD KWP w Bydgoszczy posiadały legalizację ważną do 31 sierpnia 2013 roku.
- ♦ Po tym dniu zgodnie z zapisami w książkach pracy urządzeń nie były one użytkowane (przekazano je do legalizacji).

[Dowód - akta kontroli 52-57 oraz 116]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, dalszych działań kierownictwa Komendy, w zakresie wyżej opisanego obszaru kontrolnego wymaga uzupełnianie braków w wyposażeniu w sprzęt techniki policyjnej, teleinformatyczny i telekomunikacyjny funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego. Kształtowanie się faktycznych wyżej opisanych wskaźników stanu zaspokojenia potrzeb w obydwu tych zagadnieniach było niezależne od działań Pana Komendanta oraz odpowiednich służb Komendy, z racji ich scentralizowania.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.4. Finansowanie potrzeb prd

Sposób i wielkość finansowania potrzeb prd

*Opis stanu
faktycznego*

Na podstawie planu i wykonania budżetu Komendy w układzie zadaniowym na dzień 31.12.2012 r. oraz 30.06.2013 r. ustalono, że:

- ♦ Budżet KWP w Bydgoszczy w zakresie świadczeń i wydatków bieżących opracowywano na podstawie potrzeb zgłoszonych przez wydziały logistyczne (w szczególności w zakresie zakupu sprzętu) oraz analizy wykonania wydatków w latach poprzednich, a następnie dostosowywano go do limitu wstępnie określonego przez dysponenta II stopnia w projekcie planu finansowego.
- ♦ Po uchwaleniu ustawy budżetowej, przy udziale służb logistycznych, szacowano przewidywane wydatki oraz możliwości pokrycia braków w ramach własnych środków (w szczególności z oszczędności powstałych na uposażeniach funkcjonariuszy). W trakcie trwania roku budżetowego plan finansowy podlegał bieżącym analizom pod kątem stopnia zaangażowania środków oraz zagrożeń wynikających z jego niedoszacowania lub ograniczeń wydatków bieżących.
- ♦ Plan finansowy na wynagrodzenia i pochodne ustalany był przez dysponenta II stopnia i w trakcie roku budżetowego podlegał korektom, w szczególności w zakresie:
  - funduszu na uposażenia - w oparciu o stan zatrudnienia na pierwszy dzień danego miesiąca oraz średnie dopuszczalne uposażenie ustalane przez KGP,
  - pozostałych należności funkcjonariuszy (m.in. nagrody jubileuszowe, odprawy, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop, nagrody roczne) oraz świadczeń pieniężnych wypłacanych przez okres roku funkcjonariuszom zwolnionym ze służby na podstawie zgłaszanych przez KWP w Bydgoszczy potrzeb.
- ♦ Ewidencja wydatków w układzie zadaniowym nie podlegała podziałowi na grupy wydatków występujące w układzie „tradycyjnym”. W związku z powyższym plan oraz wykonanie wydatków przedstawiało się następująco:
  - funkcja 2.: Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny – wydatki w 2012 r. ogółem –

388.657,2 tys. zł, a w I półroczu 2013 r. – 203.263,6 tys. zł, w tym było:

- zadanie 2.1.: Ochrona obywateli, utrzymanie porządku publicznego oraz działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa – wydatki w 2012 r. ogółem – 255.524,9 tys. zł, a w I półroczu 2013 r. – 144.837,9 tys. zł, z czego: podzadanie 2.1.4. - Funkcjonowanie służby ruchu drogowego – wydatki w 2012 r. ogółem – 31.610,2 tys. zł, a w I półroczu 2013 r. – 11.808,0 tys. zł,

Niewystarczający był w badanym okresie stopień pokrycia potrzeb finansowych Komendy. Na przykład w zakresie zakupu sprzętu i uzbrojenia oraz wydatków na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych przedstawiał się następująco:

- ♦ Zakup sprzętu i uzbrojenia (§ 4250): na potrzeby zgłoszone do projektu planu na 2012 r. w wysokości 1.825 tys. zł, otrzymano limit wydatków w wysokości 195,0 tys. zł, tj. 10,7 % potrzeb; a na 2013 r. – na potrzeby – 1.693 tys. zł, limit – 280,0 tys. zł, tj. 16,5 %.
- ♦ Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych (§ 6060): na potrzeby zgłoszone do projektu planu na 2012 r. w wysokości 2.086 tys. zł, nie otrzymano limitu wydatków w tym paragrafie („0” zł); a na 2013 r. – na potrzeby – 4.375 tys. zł, otrzymano limit – 325,0 tys. zł, tj. 7,4 % potrzeb.

[Dowód - akta kontroli 79-83]

Wydzielenie i wielkość środków na finansowanie postępowań przygotowawczych, w tym na koszty biegłych i ekspertyz

Jak wykazano wyżej, funkcjonariusze WRD KWP nie pełnili w badanym okresie służby na drogach, wobec czego nie prowadzili postępowań przygotowawczych z zakresu ruchu drogowego, nie powoływali biegłych i nie sporządzali (nie zlecali) ekspertyz.

Sposób powoływania biegłych sądowych dla potrzeb KMP/KPP zawarto w wytycznych z 12.11.2012 r., – które rozesłano do podległych jednostek.

[Dowód – wytyczne - akta kontroli 4-7]

Zasady i wielkość dofinansowania bądź doposażenia w naturze jednostek Policji przez podmioty pozapolicyjne

Analizy kontrolnej w ww. zakresie dokonano na podstawie wartości darowizn w garnizonie ogółem z uwzględnieniem 3 objętych niniejszą kontrolą KMP/KPP, tj. w Bydgoszczy, Toruniu i Inowrocławiu.

Na podstawie danych wydziału finansów KWP, - zestawienia darowizn i dofinansowania Komendy stwierdzono, że:

w 2012 r.:

- ♦ Komenda (cały garnizon) otrzymała darowizny na kwotę ogółem 2.884,3 tys. zł, w tym było 409,0 tys. zł darowizn od darczyńców oraz 2.475,3 tys. zł z Funduszu Wsparcia Policji (FWP). Z powyższych kwot prd KMP w Bydgoszczy i KPP w Inowrocławiu nie otrzymał wsparcia, a WRD KMP w Toruniu otrzymał środki na dofinansowanie zakupu 1 samochodu osobowego o wartości 30,8 tys. zł z gm. m. Toruń oraz zakup 2 komputerów – 3,9 tys. zł z Fundacji Krajowe Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.
- ♦ WRD KWP z ww. kwot w 2012 r. otrzymał 2 alkomaty i 9 lornetek o wartości łącznie 5,2 tys. zł.

w I półroczu 2013 r.

- ♦ Pion ruchu drogowego w żadnej z ww. KMP/KPP nie otrzymał darowizn.
- ♦ WRD KWP otrzymał 1 alkomat i 3 lornetki o wartości łącznie 2,3 tys. zł.

[Dowód - akta kontroli 70-78]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.5. Przygotowanie prd do współpracy z podmiotami pozapolicyjnym

W ww. zakresie kontrola wykazała min., że:

Komenda posiadała kopię „Planów działań ratowniczych w celu zapewnienia bezpieczeństwa w obrębie autostrady A-1”.

Zgodnie z założeniami głównym celem planów było zapewnienie optymalnych warunków bezpieczeństwa z wykorzystaniem elementu współdziałania pomiędzy podmiotami:

- Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej,
- Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
- właściwymi operatorami autostrady A-1 (GDDKiA i firma GTC),
- komórkami Ratownictwa Medycznego.

Integralną część Planu stanowiły właściwe miejscowo i rzeczowo jednostki terenowe Policji – Komendy Miejskie Policji w Grudziądzu, Toruniu i Włocławku oraz Komendy Powiatowe Policji w Chełmnie, Golubiu-Dobrzyniu, Świeciu i Wąbrzeźnie.

W poszczególnych planach działań ratowniczych określono zakres i formę powiadomienia służb o zdarzeniu.

Ponadto w dniu 7.01.2013 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy Komendantem Wojewódzkim Policji w Łodzi, Komendantem Wojewódzkim Policji w Bydgoszczy i Mazowieckim Komendantem Wojewódzkim Policji w sprawie określenia zasad, trybu oraz form współdziałania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku na autostradzie A-1 na odcinku od węzła Kutno Północ do węzła Kowal. Wynika z niego m.in., że nadzór nad ruchem w dni parzyste pełnić będą policjanci z KWP w Bydgoszczy, a w nieparzyste policjanci z KWP w Łodzi.

W dyspozycji Wydziału Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy znajdowały się także Plany działań ratowniczych w celu zapewnienia bezpieczeństwa w obrębie autostrady A-1 dla węzłów drogowych: Czerniewice – Odolion, Odolion – Brzezie, Brzezie – Kowal.

We wskazanych planach określono:

- cel planu ratowniczego,
- analizę położenia i przebiegu danego odcinka autostrady A-1,
- graficzne przedstawienie odcinka autostrady A-1,
- analizę sieci jednostek ratowniczych i systemu bezpieczeństwa (system bezpieczeństwa na poziomie województw i powiatów, służby ratownicze, ratownictwo medyczne w tym LPR, Państwowa Straż Pożarna, Policja, operatora autostrady),
- określono zadania dla Policji,
- system alarmowania (alarmy I-go stopnia, II-go stopnia, alarm chemiczny stopnia II, alarm chemiczny III-go stopnia, alarm IV-go stopnia),
- organizację działań ratowniczych (zasady kierowania działaniami, zakończenie działań),
- dojazdy do zdarzenia na odcinku autostrady.

Funkcjonariusze prd z ww. Komend w dniu 12 kwietnia 2013 r. uczestniczyli wraz ze służbami KSRG w ćwiczeniach na autostradzie A-1 w m. Lisewo, gdzie przeprowadzono działania związane z usuwaniem skutków katastrofy w ruchu drogowym. Czynności związane były z ratowaniem życia i zdrowia ludzkiego, zabezpieczaniem śladów i dowodów na miejscu jego zaistnienia, a także zmierzały do szybkiego przywrócenia ruchu na zamkniętym odcinku

autostrady. Udział funkcjonariuszy polegał na obserwacji sposobu prowadzenia działań dowódczo-sztabowych Policji oraz współdziałania z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za utrzymanie porządku w ruchu drogowym na autostradzie A-1.

[Dowód - akta kontroli 84-91]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja przez Policję zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach

2.1. Organizacja i realizacja służby na drogach

Organizacja i realizacja przez prd działań na drogach (w świetle §§ 5-6 zarz. KGP 609), w tym koordynacja działań jednostek podległych

Opis stanu
faktycznego

Organizacja i koordynacja służby, czyli „centralna koordynacja służby” była ustanawiana i przekazywana do WRD KMP/KPP przez WRD KWP w Bydgoszczy celem zaplanowania służby na dany okres. Działaniami tymi spełniono ww. wymogi zarządzenia 609 KGP. Czyniono to m.in., poprzez:

- ♦ Grafiki służb oraz ich dyslokację na wyznaczone drogi krajowe - zgodnie z wytycznymi KGP oraz WRD KWP w Bydgoszczy („centralna koordynacja służby”).
- ♦ Pisma, wytyczne i inną korespondencję przesyłaną do WRD KMP/KPP przez WRD KWP w Bydgoszczy.

[Dowód - akta kontroli 35-39]

Działania, jakie były prowadzone na drogach województwa kujawsko-pomorskiego w ramach „centralnej koordynacji służby” to m.in.: Prędkość i alkohol - zero tolerancji dla osób naruszających przepisy ruchu drogowego, Bezpieczna droga, Alkohol i narkotyki, Bus, Truck, Niechroniony uczestnik ruchu drogowego, Rękaw, Motocyklowy patrol, Ferie, Wideorejestrator, Bezpieczna droga do szkoły, Boże Ciało, Znicz, Bezpieczny weekend, Prędkość, Pasy.

Ponadto comiesięcznie opracowywany „Harmonogram służb policjantów ruchu drogowego na terenie województwa kujawsko - pomorskiego” zawierał służby wynikające z centralnej koordynacji oraz planowane - dodatkowe służby dla policjantów ruchu drogowego uwzględniające działania międzypowiatowe czy też służbę na jednej drodze obejmującą swoim zasięgiem różne powiaty.

W 2013 roku w Wydziale Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy opracowany został Program Poprawy Bezpieczeństwa na Drogach Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2013 – 2015. W ramach, którego w 2013 zaplanowano i przeprowadzono: dwukrotnie tygodniowe działania „Niechroniony uczestnik Ruchu Drogowego” oraz działania „Bezpieczne Drogi Wojewódzkie”

[Dowód - program - akta kontroli 22-31]

Dyslokacja służby na drogach

Jak wykazano wyżej, funkcjonariusze WRD KWP nie pełnili w badanym okresie służby na drogach.

W Wydziale Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy sporządzana była comiesięczna informacja dotycząca stanu bezpieczeństwa, w której zawarto podsumowanie oraz wnioski.

Informacja była następnie w badanym okresie przesyłana do podległych jednostek celem zapoznania i realizacji wniosków.

W WRD KWP w Bydgoszczy sporządzano harmonogramy pełnienia służby

policjantów ruchu drogowego na terenie województwa kujawsko – pomorskiego w cyklu miesięcznym, Zawierano w nich służby wynikające z harmonogramu pełnienia służby centralnej koordynacji.

Ponadto planowano służby uwzględniające zarówno działania wynikające z harmonogramu działań opracowywanych i przesłanych z Komendy Głównej Policji jak i planów działań na szczeblu województwa.

W związku z opiniowaniem przez Komendanta Wojewódzkiego Policji wniosków o wykorzystanie drogi w sposób szczególny, WRD KWP posiadał informacje o siłach i środkach użytych do zabezpieczenia imprez sportowych i innych, które były ujęte w dyslokacji służby.

W dyslokacjach ujmowano również uwagi i wnioski złożone przez obywateli, które następnie przesyłano do jednostek podległych celem potwierdzenia i realizacji.

[Dowód - akta kontroli 183-264]

Weryfikacja absencji chorobowej policjantów

Komenda nie posiadała procedur weryfikowania zasadności absencji chorobowej policjantów (nie istniał prawny obowiązek ich utworzenia).

W powyższej sprawie naczelnik wydziału kadr i szkolenia Komendy podał min., że:

- ◆ Nie ma systemu weryfikowania absencji chorobowej policjantów. Z art. 121 ustawy o Policji wynika, że w razie choroby policjant otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia o charakterze stałym i inne należności pieniężne należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym - z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość.
- ◆ Ponadto funkcjonariusz Policji może przebywać na zwolnieniu lekarskim przez okres, co najmniej 12 miesięcy, zanim zaistnieje prawna możliwość zwolnienia go ze służby w Policji.
- ◆ Nie ma przepisu, który uprawniałby jakikolwiek podmiot do kontrolowania zasadności zwolnień lekarskich. Obecnie trwają jednak prace legislacyjne, mające na celu zmianę przepisów dotyczących korzystania przez policjantów ze zwolnień lekarskich i możliwości ewentualnego kontrolowania przedkładanych zwolnień.
- ◆ Obecne uregulowania prawne powodują, że to przełożeni policjantów i Wydział Kadr i Szkolenia KWP w Bydgoszczy monitorują korzystanie ze zwolnień lekarskich przez funkcjonariuszy. W sytuacji, gdy istnieją wątpliwości, co do zasadności korzystania przez policjanta ze zwolnień lekarskich albo w przypadku kilkumiesięcznej absencji chorobowej, przełożeni występują z wnioskiem do Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy o skierowanie takiego policjanta do Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej MSW w Bydgoszczy, celem określenia jego stanu zdrowia, psychicznej i fizycznej zdolności do służby oraz związku ewentualnych schorzeń ze służbą. Komisja lekarska po przeprowadzeniu szeregu badań określa czy policjant jest zdolny do pełnienia służby, zdolny do pełnienia służby z ograniczeniem bądź całkowicie niezdolny do pełnienia służby.

[Dowód - akta kontroli 10]

Zdefiniowanie i praktyczne wykorzystanie pojęć "miejsca szczególnie niebezpieczne", "miejsca szczególnie zagrożone" (§ 5 ust. 1 zarządzenia 635 KGP¹¹) Sposób i efekty ich nadzorowania

Kontrola wykazała, że zarówno w ww. zarządzeniu, jak i w Komendzie nie określono, co charakteryzuje ww. miejsca.

¹¹ Zarządzenie Nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych (Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 67 ze zm., Dz. Urz. KGP nr 2013, poz. 75).

Z korespondencji prowadzonej przez WRD KWP m.in. z Biurem Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji wynikało m.in., że:

- ◆ Nazwa ta oznacza, że miejsce to jest szczególnie niebezpieczne, że w miejscu tym liczba wypadków drogowych, osób rannych i zabitych w tych wypadkach jest o wiele większa niż przeciętna. Takich miejsc na samej sieci dróg krajowych w całej Polsce jest około tysiąca.
- ◆ Na podstawie analizy, dostarczonych przez Policję, danych o wypadkach z kilku ostatnich lat GDDKiA określiła lokalizację czarnych punktów na terenie woj. kujawsko – pomorskiego (na drogach krajowych) oraz metody przebudowy najbardziej niebezpiecznych miejsc na tych drogach, mające na celu eliminację przyczyn wypadków zależnych od drogi, zmniejszenie tam liczby osób zabitych i rannych.
- ◆ Wprowadzone dodatkowe oznakowanie poziome w formie czerwonych pasów poprzecznych ma wymusić na kierujących pojazdami ograniczenie prędkości pojazdów.
- ◆ Dodatkowo na podstawie analiz stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym sporządzanych przez funkcjonariuszy Komend Miejskich i Powiatowych Policji funkcjonariusze ruchu drogowego w zadaniach do służby kierowani byli do szczególnego nadzoru nad tego typu miejscami. Następowo to w dwojaki sposób, tj. prewencyjny – sama obecność funkcjonariuszy w pobliżu takiego miejsca działa w sposób dyscyplinujący kierowców oraz bezwzględne egzekwowanie przepisów prawa dotyczących dokonywanych naruszeń, a przede wszystkim poprzez pomiar prędkość przy pomocy radarowych mierników prędkości.
- ◆ Po uzgodnieniu z zarządcą drogi w celu odciążenia funkcjonariuszy Policji w zakresie sprawowania bezpośredniego nadzoru nad miejscami niebezpiecznymi proponowano ustawienie urządzeń stacjonarnych typu „Fotoradar”, w 7 miejscowościach województwa kujawsko-pomorskiego, z czego po 3 na drodze krajowej nr 1 i 10 oraz 1 na drodze nr 15.

[Dowód - akta kontroli 32-34]

Zgłaszanie uwag i propozycji przez policjantów (§15 zarządzenia 609 KGP) i ich wykorzystanie

Zgodnie z postanowieniami § 15 ust. 1 pkt 7 zarządzenia 609 KGP policjant, pełniąc służbę na drodze, jest obowiązany zbierać i zgłaszać przełożonemu uwagi i propozycje w zakresie niezbędnych przedsięwzięć zmierzających do usprawnienia, poprawy bezpieczeństwa i porządku ruchu, w tym dotyczących infrastruktury drogowej.

Pracownik WRD KWP w Bydgoszczy opiniujący projekty organizacji, wspólnie z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy uczestniczył w okresie marzec - kwiecień 2013 r. w przeglądzie dróg krajowych, mającym na celu wytypowanie miejsc do korekty limitów prędkości.

W wyniku tych czynności wytypowano 47 takich miejsc. Działania te realizowano na podstawie polecenia Pierwszego Zastępcy Komendanta Głównego Policji (pismo L.dz. RD-Z-I-241/13). Zagadnienie zrealizowano - wprowadzono wszystkie korekty.

[Dowód - akta kontroli 21]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2.2. Systemy wspierające policjantów prd: SEWiK i SWD

Wykorzystanie systemu SWD w działaniach policjantów prd

Opis stanu
faktycznego

Komenda była kontrolowana przez NIK w IV kw. 2012 r., w zakresie „Planowania i realizacji wybranych projektów teleinformatycznych, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostek organizacyjnych Policji” (kontrola P/12/096).

W wystąpieniu pokontrolnym z 8.01.2013 r. Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie działalność Komendanta oraz odpowiednich służb Komendy w zakresie wdrożenia i funkcjonowania w Komendzie oraz jej jednostkach organizacyjnych w latach 2009-2012 (3 kw.) Systemu Wspomagania Dowodzenia (SWD).

Komendant Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy wydał decyzję nr 252/11 w sprawie wdrożenia SWD w jednostkach organizacyjnych KWP. Zgodnie z nią system miał być wdrażany:

- w Komendzie oraz Komendach Miejskich Policji w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku w terminie do 31 grudnia 2011 r.,
- w pozostałych jednostkach organizacyjnych Policji województwa kujawsko-pomorskiego do 31 grudnia 2012 r.

Powyższe terminy w zakresie wdrożenia SWD zostały dotrzymane.

Z wyjaśnienia w sprawie oceny przydatności SWD w pracy prd, w tym w działaniach policjantów, złożonego przez naczelnika Wydziału Ruchu Drogowego KWP, wynika min., że:

- ♦ *W Wydziale Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy na czterech stanowiskach komputerowych PSTD zainstalowane jest aplikacja SWD.*
- ♦ *System Wspomagania Dowodzenia (SWD) ma na celu kompleksową, w znacznej części elektroniczną obsługę zdarzeń, od momentu przyjęcia informacji o zdarzeniu, poprzez jego obsługę, do procesu analizowania danych, sporządzania statystyk i raportowania.*
- ♦ *SWD umożliwia stały dostęp do bieżącej informacji na temat aktualnych wydarzeń zaistniałych na terenie działania danej jednostki Policji, w tym z zakresu Ruchu Drogowego. Zarządzanie zebranymi przez Policję informacjami ma kluczowe znaczenie przy podejmowaniu decyzji, a także bieżącym reagowaniu na zmieniające się warunki bezpieczeństwa na drogach.*
- ♦ *Ponadto przy współpracy z mobilnymi terminalami MTP, system SWD będzie docelowo umożliwiał natychmiastowe i pełne przesyłanie informacji o obsługiwanych zdarzeniach pomiędzy dyżurnym i patrolem realizującym zdarzenie. Przesyłane informacje posłużą patrolowi do stworzenia szybkiej dokumentacji dotyczącej obsługiwanego zdarzenia w formie elektronicznej i pisemnej. Spowoduje to skrócenie czasu obsługi zdarzeń.*
- ♦ *Obecnie trwają prace wdrożeniowe w zakresie SWD, które umożliwią uruchomienie narzędzi obrazowania wielkoformatowego i integrację z mapą cyfrową jak również i wizualizację dyslokacji patroli. Zwiększy to funkcjonalność systemu i spowoduje sprawne i efektywniejsze wykorzystanie sił i środków Policji.*
- ♦ *W chwili obecnej wiele funkcji powyższego systemu nie jest dostępnych, min. możliwość monitorowania sposobu pełnienia służby przez policjantów poprzez sprawdzenie miejsca przebywania, pracy silnika, użycia sygnałów uprzywilejowania i innych.*
- ♦ *Dodatkowym minusem jest brak możliwości w zakresie uprawnień odpowiadającego do służby wyszukiwania w SWD konkretnych zgłoszeń zdarzeń drogowych oraz funkcjonariuszy, którzy je obsługiwali. W praktyce często się zdarza, że np. do KMP w Toruniu zgłasza się uczestnik kolizji z prośbą o wydanie zaświadczenia o zdarzeniu drogowym. Osoba ta nie pamięta dokładnej daty zdarzenia, nie potrafi precyzyjnie określić miejsca natomiast twierdzi, że zgłoszenia dokonała z własnego telefonu o nr (...), SWD w chwili obecnej z poziomu odpowiadającego nie pozwala po wprowadzeniu numeru tel. zgłaszającego lub jego nazwiska na wyszukanie konkretnego zdarzenia, a tym samym udzielenia odpowiedzi zainteresowani. Niewątpliwie w założeniu wprowadzenie systemu zmniejszy konieczność prowadzenia dokumentacji papierowej odciążając tą materię.*
- ♦ *W chwili obecnej brak jest także możliwości z poziomu odpowiadającego wyszukiwania*

Funkcjonowanie systemu SEWiK

Funkcjonariusze WRD KWP nie pełnili w badanym okresie służby na drogach.

Wobec powyższego stanu:

- ♦ W Wydziale Ruchu Drogowego w badanym okresie nie wprowadzano danych do Systemu SEWiK.
- ♦ W WRD KWP w Bydgoszczy nie prowadzi się postępowań przygotowawczych, śledztw ani dochodzeń. Nie wykonuje się czynności sprawdzających, – wobec czego nie aktualizuje się danych o zdarzeniach w Systemie SEWiK.
- ♦ W Wydziale w oparciu o aplikację KSIP i SEWiK opracowywane były: miesięczne, półroczne i roczne informacje-analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Z zawartymi tam informacjami oprócz kierownictwa jednostki zapoznawani byli funkcjonariusze z KMP/KPP - dane statystyczne prezentowano w internecie w postaci opisowej, mapek i wykresów.

Z wyjaśnienia w sprawie oceny przydatności SEWiK w pracy prd, w tym w działaniach policjantów, złożonego przez naczelnika Wydziału Ruchu Drogowego KWP, wynika min., że:

- ♦ Aktualnie w Wydziale Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy jest 6 stanowisk dostępowych, na których uruchomić można aplikację SEWiK.
- ♦ Dane do SEWiK wprowadzane są w KMP/KPP na podstawie kart zdarzenia drogowego druk Mrd-2.
- ♦ Wymieniony wśród wad systemu podał m.in. takie jak:
  - brak w systemie węzłów drogowych – ułatwi to wyszukiwanie zdarzeń zaistniałych w takich miejscach, gdzie krzyżują się 4 ulice, z których każda ma inną nazwę. W chwili obecnej powstaje w systemie 8 skrzyżowań, gdyż SEWiK np. skrzyżowanie ul. Grudziądzkiej i Kościuszki i Kościuszki i Grudziądzkiej traktuje, jako 2 niezależne skrzyżowania;
  - brak w SEWiK słownika z nazwami miejscowości oraz nazwami ulic – obecnie „Toruń” i „Torun”, to dwie miejscowości podobnie sytuacja wygląda z nazwami ulic;
  - w SEWiK istnieje możliwość wygenerowania notatki informacyjnej o zdarzeniu drogowym – w chwili obecnej notatka ta nie zawiera informacji o obrażeniach ciała oraz uszkodzeniach pojazdów. Uzupełnienie tych danych w systemie pozwoliłoby na zrezygnowanie z odrębnego sporządzania zaświadczeń o zdarzeniu drogowym przez policjanta obsługującego zdarzenie. Obecnie te dokumenty są dublowane.
- ♦ Podsumowując baza SEWiK jest potrzebna i jest wszechstronnie wykorzystywana przy ocenie stanu bezpieczeństwa na drogach woj. kujawsko-pomorskiego. Niewątpliwie narzędzie to usprawnia pracę funkcjonariuszy, lecz jak widać nie jest doskonałe. Wniosek jest jeden, baza ta winna być na bieżąco modyfikowana tak, aby w przyszłości mogła być jeszcze bardziej funkcjonalnym systemem.

[Dowód - akta kontroli 84-91]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2.3. Opiniowanie projektów organizacji ruchu drogowego

W badanym okresie do WRD Komendy wpłynęło ogółem 1355 projektów zmiany organizacji ruchu drogowego, z czego 914 w 2012 r. i 441 w okresie I półrocza 2013 r.

Opiniowaniem projektów zmian stałych i czasowych organizacji ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich woj. kujawsko-pomorskiego w WRD KWP w Bydgoszczy w badanym okresie zajmował się pracownik cywilny. Osoba ta jest magistrem inżynierem budownictwa ze specjalnością dróg, ulic i posiada uprawnienia do projektowania bez ograniczeń nr UAN-KZ-7210/47/87.

W WRD KWP nie opracowano w formie pisemnej jednolitej metodologii opiniowania dostarczonych projektów organizacji ruchu (nie było takiego obowiązku).

Przyjęta była zasada, iż w zakresie opiniowania projekty trafiały do ww. osoby, po ich zarejestrowaniu, jak innej korespondencji, a opinia była podpisywana przez ww. osobę oraz przez naczelnika Wydziału Ruchu Drogowego KWP – z upoważnienia Komendanta Wojewódzkiego Policji.

Komenda nie posiadała danych w zakresie, w jakiej części opinie Policji zostały uwzględnione przez zarządców dróg (nie istniał prawny obowiązek ich gromadzenia).

Z wyjaśnienia złożonego w powyższej sprawie przez opiniującą projekty, wynika min., że:

- ♦ Zgodnie z obowiązującymi przepisami zarządzający ruchem nie ma obowiązku uwzględniać opinii Policji.
- ♦ WRD KWP w Bydgoszczy nie posiada informacji, w jakiej części opinie zastały przez nich uwzględnione.
- ♦ Pracownik WRD KWP w Bydgoszczy opiniujący projekty organizacji, wspólnie z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy w okresie marzec - kwiecień 2013 r. uczestniczył w przeglądzie dróg krajowych, mającym na celu wytypowanie miejsc do korekty limitów prędkości.
- ♦ W wyniku tych czynności wytypowano 47 takich miejsc i korekty limitów prędkości dokonano we wszystkich przypadkach.

[Dowód - akta kontroli 21]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, a w szczególności zatrudnienie do opiniowania projektów organizacji ruchu drogowego osoby o właściwych kwalifikacjach i przygotowaniem zawodowym.

2.4. Priorytety Komendanta Głównego Policji i Komendanta Wojewódzkiego Policji

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z § 5 ust. 1 zarządzenia Nr 1147 KGP¹², główne kierunki pracy Policji określają „Priorytety Komendanta Głównego Policji”, opracowywane na okres 3 lat dla KGP i Komend Wojewódzkich (Komendy Stołecznej) Policji. Priorytety realizowane są poprzez przypisanie do nich zadania (§ 5 ust. 1 - 3). Realizacja priorytetów podlega na monitorowaniu (§ 7 ust. 2) i zwymiarowaniu za pomocą przyjętych mierników (§ 4 ust. 2 i 4). Ocena realizacji zadań odbywa się w drodze stwierdzenia osiągnięcia, bądź nie, wyznaczonych jednostkom, konkretnych progów satysfakcji.

Ustalono, że Komenda zrealizowała w badanym okresie:

- ♦ w 2012 r. – priorytet nr III - poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

¹² Zarządzenie nr 1147 KGP z dnia 22 września 2011r. w sprawie planowania strategicznego, sprawozdawczości i oceny pracy Policji - Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 57 ze zm..

- zadanie nr 1 - zwiększenie liczby policjantów RD pełniących służbę na drodze; miernik nr 5 - procentowy udział policjantów ruchu drogowego pełniących bezpośrednio służbę na drodze, gdzie przy wartości oczekiwanej 50,69 %, osiągnięto 57,32 %;
- zadanie nr 2 - dostosowanie właściwych proporcji reakcji policjantów RD na popełniane naruszenia przez określonych użytkowników drogi (kierowca – pieszy) w stosunku do występującego zagrożenia (wypadków drogowych), w tym obszarze; miernik nr 6 - procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi (kierowca – pieszy), a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników, gdzie przy wartości oczekiwanej w przypadku kierujących 80,6 %, osiągnięto 89,3 %, a w przypadku pieszych na požądane 9,6% osiągnięto 9,7 %.
- ♦ w I półroczu 2013 r. realizowano w ramach priorytetu nr II - działania Policji skierowane na wzrost poziomu bezpieczeństwa na drogach również 2 zadania, tj.:
  - zadanie nr 1 - zwiększenie liczby policjantów RD pełniących bezpośrednio służbę na drogach, gdzie na oczekiwany wskaźnik 57,32 %, wykonano 59,52 %;
  - zadanie nr 2 - aktywizacja działań na rzecz bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, zwłaszcza pieszych gdzie przy wartości oczekiwanej w przypadku kierujących 80,9 %, osiągnięto 83,1 %, a w przypadku pieszych na požądane 9,6% osiągnięto 9,7 %.na oczekiwany wskaźnik w przypadku pieszych 9,0 %, wykonano 17,1 %.

Komendant Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy nie ustanowił dodatkowych priorytetów dla prd na 2012 i 2013 r. - były one ustanowione dla innych wydziałów i służb.

[Dowód - akta kontroli 117-119]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

2.5. Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Wykorzystanie lotnictwa policyjnego w działaniach na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego

*Opis stanu
faktycznego*

Na podstawie przedłożonych w ww. zakresie dokumentów stwierdzono, że w badanym okresie w Komendzie:

W dniu 19 kwietnia 2013 roku w Bydgoszczy o godzinie 19⁰⁰ na stadionie sportowym „Zawiszy” im. Zdzisława Krzyszkowiaka przy ul. Gdańskiej 163 odbył się mecz piłki nożnej I ligi pomiędzy drużynami „Zawiszy” Bydgoszcz i „Stomilu” Olsztyn.

Spotkanie to zakwalifikowano, jako imprezę o podwyższonym ryzyku. W związku z powyższym do monitorowania szlaków komunikacyjnych wykorzystany był śmigłowiec z Wydziału Lotniczego Komendy Głównej Policji. W lotach uczestniczył policjant Wydziału Ruchu Drogowego KWP w Bydgoszczy, który realizował zadania zlecane przez Dowódcę Sztabu Operacji Policyjnej.

Ponadto z inicjatywy KWP w Bydgoszczy w dniach 1 listopada 2012 r. w godz. 10⁰⁰-12⁰⁰ i 14⁰⁰-16⁰⁰ oraz w dniu 4 listopada 2012 r. w ramach działań „ZNICZ 2012” wykorzystane były samoloty z Aeroklubów w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku. Z pokładów samolotów policjanci ruchu drogowego z ww. Komend miejskich Policji w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku monitorowali główne ciągi komunikacyjne i rejony przycmentarne. Loty odbywały na terenie wymienionych powiatów i powiatów z nimi sąsiadujących.

[Dowód - akta kontroli 84-91]

Współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi (PSP, pogotowie ratunkowe i inne)

Funkcjonariusze WRD Komendy uczestniczyli w dniu 12 kwietnia 2013 r. wraz ze służbami Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w ćwiczeniach na autostradzie A-1 w m. Lisewo, gdzie przeprowadzono działania związane z usuwaniem skutków katastrofy w ruchu drogowym. Czynności związane były z ratowaniem życia i zdrowia ludzkiego, zabezpieczaniem śladów i dowodów na miejscu zdarzenia, a także zmierzały do szybkiego przywrócenia ruchu na zamkniętym odcinku autostrady. Ćwiczenia obejmowały m.in. sposób prowadzenia działań dowódczo-sztabowych Policji oraz współdziałanie z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za utrzymanie porządku w ruchu drogowym na autostradzie A-1.

[Dowód - akta kontroli 84-91]

Udział Policji w regionalnych programach prewencyjnych. Programy inicjowane przez Policję i ich efektywność

Komenda, w tym funkcjonariusze WRD, w badanym okresie poza rutynowymi działaniami prewencyjnymi mającymi na celu zwiększenie bezpieczeństwa na drogach takimi jak: „Prędkość”, „Alkohol i narkotyki”; „Zero tolerancji dla osób naruszających przepisy ruchu drogowego”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Bezpieczny motocyklista” itp., brali udział w kilkudziesięciu programach poprawy bezpieczeństwa na drogach województwa kujawsko – pomorskiego, organizowanych przez KWP oraz KMP/KPP. Do najważniejszych z nich zaliczyć można takie jak:

- ◆ Niepełnosprawny – pełnosprawny uczestnik ruchu drogowego. Jest to partnerskie przedsięwzięcie z Caritas Diecezji Bydgoskiej i WRD KWP w Bydgoszczy. Głównym celem jest promowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród osób niepełnosprawnych – uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie miasta Bydgoszczy. Spotkania odbyły się 18.09.2012 r., 27.09.2012 r., 09.10.2012 r., 16.10.2012 r. 23.10.2012 r., 30.10.2012 r. Dofinansowanie ze Stowarzyszenia Partnerstwo dla Bezpieczeństwa Drogowego z konkursu Małych Grantów.
- ◆ Program poprawy bezpieczeństwa na drogach województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2013-2015 inicjowany przez WRD KWP w Bydgoszczy. Celem głównym jest ograniczenie ilości zdarzeń drogowych na drogach województwa kujawsko-pomorskiego. Termin 01.03.2013r – 31.12.2015 r. Program nie jest dofinansowany ze środków KWP.
- ◆ Krajowe Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Bydgoszczy realizowało projekt zatytułowany „Promowanie motopozytywnych zachowań wśród użytkowników dróg – Motopozytywni” współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Głównym celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez zmianę wzajemnych relacji między różnymi grupami uczestników ruchu drogowego. Szkolenia odbędą się od czerwca do października 2013 r. Program nie jest dofinansowany ze środków KWP.
- ◆ W Komendzie Miejskiej Policji we Włocławku realizowany jest własny „Program poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym”. Program ten ukierunkowany jest na eliminację niekorzystnych tendencji powodujących zwiększenie liczby wypadków i ofiar. Głównymi przedsięwzięciami jest dostosowywanie taktyki pełnienia służby oraz szeroko rozumiana profilaktyka. Miernikami efektywności przedmiotowego programu jest zmniejszenie liczby wypadków drogowych i zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych wypadków. Realizatorem programu jest Naczelnik WRD KMP we Włocławku, który był autorem opracowania, nadzór sprawuje natomiast Komendant Miejski Policji we Włocławku. Program ten był modyfikowany kwartalnie. Nie wymaga dodatkowego finansowania.
- ◆ W Komendzie Powiatowej Policji w Radziejowie realizowane są następujące programy prewencyjne: Program profilaktyczno- edukacyjny „Bądź widoczny na drodze”. Program

opracowany i realizowany przez policjantów Komendy Powiatowej Policji w Radziejowie wspólnie z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Radziejowskiego. Główne cele programu to ograniczenie zdarzeń drogowych z udziałem niechronionych uczestników ruchu drogowego (pieszych i rowerzystów).

Koordynatorem programu jest Starosta Radziejowski. Nadzór z ramienia KPP Radziejów sprawuje Naczelnik Wydziału Prewencji KPP Radziejów.

- ◆ Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu kontynuuje prowadzenie „Powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony obywateli i porządku publicznego oraz bezpieczeństwa na drogach na lata 2011 – 2015” – jednym z celów programu jest poprawa bezpieczeństwa na drogach. Program ten w całości jest finansowany i nadzorowany przez Starostwo Powiatowe w Inowrocławiu.
- ◆ Komenda Powiatowa Policji w Aleksandrowie Kujawskim brała udział w regionalnym programie prewencyjnym „Bezpieczny powiat”. W skład wyżej wymienionego programu „Bezpieczna droga do szkoły”, w ramach, którego przeprowadzono 56 spotkań w szkołach, (870 uczniów uczestniczyło w 6 festynach). KPP wdrożyła także program profilaktyczno-edukacyjny pt. „Widzę i jestem widoczny”. Program ten ukierunkowany był na uczestników ruchu drogowego, we wszystkich grupach wiekowych. W ramach programu rozdano 164 kamizelki odblaskowe, 76 elementów odblaskowych, przeprowadzono 31 spotkań w szkołach (423 uczestników).

[Dowód - akta kontroli 172-175]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. System badania i oceniania przez Policję efektywności działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

3.1. Realizacja przedsięwzięć dotyczących jakości wykonywania działań na rzecz bezpieczeństwa

Przedsięwzięcia w zakresie nadzoru, audytu i kontroli, ich wyniki oraz ich wykorzystanie

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie protokołów kontroli, wpisów do książki kontroli oraz Rocznych Planów Kontroli Wydziału Kontroli Komendy na 2012 r. i 2013 r. zatwierdzonych przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy stwierdzono, że w badanym okresie w podległych KMP/KPP przeprowadzano kontrole w zakresie zagadnień brd, tj.:

Temat nr 1: „Efektywność wykorzystywania przyrządów kontrolno-pomiarowych służących do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego oraz pomiaru prędkości”.

Skontrolowano podmioty: KPP w Inowrocławiu, KPP w Chełmnie i KMP w Toruniu.

Na podstawie analizy całości dokumentacji źródłowej, uwzględniając zakres ujawnionych uchybień i nieprawidłowości w obszarze objętym kontrolą oraz przyjętych kryteriów skali ocen, „pozytywnie z nieprawidłowościami” oceniono KPP w Chełmnie i KMP w Toruniu oraz negatywnie KPP w Inowrocławiu w zakresie realizacji zadań związanych z efektywnością wykorzystywania przyrządów kontrolno-pomiarowych służących do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego oraz pomiaru prędkości.

Ważniejsze ustalenia kontroli to:

- ◆ Niski stopień wykorzystania przyrządów kontrolno – pomiarowych:
  - Na przykład przyjęty na potrzeby kontroli próg istotności, w obszarze efektywności, tj. 20% czasu służby w ciągu miesiąca przeznaczanego na wykorzystanie przyrządów kontrolno –

pomiarowych został osiągnięty w KMP w Toruniu w czerwcu 2012 roku, tj. 23,36%. W Komisariacie Policji w Lubiczu w żadnym z badanych okresów nie osiągnięto 20% wykorzystania, który to wahał się od 0,04% do 0,61%.

- Ocena realizacji kontrolowanego zagadnienia przez policjantów Wydziału Ruchu Drogowego KPP w Inowrocławiu i Komisariatu Policji w Kruszwicy biorąc pod uwagę przyjęty próg istotności była negatywna.
- ♦ W KPP w Inowrocławiu w wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wykorzystywaniu w służbie przyrządu kontrolno-pomiarowego PolCam PC 2006 nie posiadającego aktualnego świadectwa legalizacji.
W zaleceniach i wnioskach nakazano m.in. przekazać do Sądu wniosek o uchylenie z urzędu prawomocnych mandatów karnych nałożonych za wykroczenia ujawnione przyrządem kontrolno-pomiarowym, który nie posiadał ważnego świadectwa legalizacji.
- ♦ Poza powyższymi przypadkami nie wniesiono uwag do:
  - Dokonanego sprawdzenia wytypowanych służb i policjantów w zakresie prawidłowości dokumentowania w notatnikach służbowych przebiegu służby - wszystkie sprawdzane przypadki były odnotowane w ww. dokumentacji prawidłowo i starannie.
  - Nie budził zastrzeżeń sposób wypełniania „Książki pracy przyrządu kontrolno – pomiarowego” w poszczególnych kolumnach.
  - Posiadania aktualnych świadectw legalizacji pozostałych przyrządów pomiarowych.

Temat nr 2: Zasadność i prawidłowość nakładania grzywien w drodze postępowania mandatowego wobec osób popełniających wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji oraz stosowania środka oddziaływania wychowawczego. Terminowość rozliczania bloków mandatowych.

Skontrolowano podmioty: KMP w Bydgoszczy, KMP we Włocławku i KPP w Tucholi.

Pozytywnie oceniono realizację ww. zadań we wszystkich jednostkach.

W toku kontroli stwierdzono, że w pojedynczych przypadkach w KMP Włocławek i KPP Tuchola notatniki służbowe były przez policjantów prowadzone w sposób nieczytelny, co uniemożliwiało prawidłowe odczytanie zapisanych informacji.

w I półroczu 2013 r.:

Przeprowadzono kontrolę w trybie uproszczonym w Wydziale Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy w zakresie: „Prawidłowości funkcjonowania WRD KMP w Bydgoszczy”

W wyniku kontroli z uwagi na konieczność wyeliminowania stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości polecono Komendantowi Miejskiemu Policji w Bydgoszczy wykonanie 11 wniosków, w tym m.in.:

- ♦ Wzmoczenie nadzoru nad pracą kierownictwa oraz funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego Komendy.
- ♦ Wyegzekwowanie od Naczelnika WRD, Zastępcy Naczelnika oraz Kierowników Ogniw sprawowania i właściwego dokumentowania nadzoru służbowego nad pracą podległych policjantów.
- ♦ Spowodowanie przeprowadzenia w WRD KMP w Bydgoszczy szeregu szkoleń, m.in. z zakresu przepisów obsługi zdarzeń na drogach publicznych, strefach ruchu, strefach zamieszkania i przede wszystkim sposobu rejestracji komputerowej w systemie KSIP i SEWIK, stosowania podstaw prawnych adekwatnie do obsługiwanego zdarzenia oraz przypisywania do ewidencji kierowców stosownej liczby punktów.
- ♦ Spowodowanie zmiany sposobu dokumentowania treści przeprowadzanych odpraw do służby, między innymi w kontekście odnotowywania poszczególnych czynności służbowych podejmowanych przez prowadzącego odprawę do służby patrolowej w

stosunku do poszczególnych policjantów.

Wobec stwierdzenia nieskutecznego i nieefektywnego nadzoru służbowego ze strony Naczelnika i Zastępcy Naczelnika WRD KMP w Bydgoszczy w okresie od 1 stycznia do 18 czerwca 2013 roku, a tym samym wobec uzasadnionego przypuszczenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego wyczerpującego znamiona naruszenia dyscypliny służbowej określonego w art. 132 ust. 3 pkt 2 ustawy o Policji, polecono wszcząć postępowania dyscyplinarne wobec ww. osób.

[Dowód - akta kontroli 127-170]

AUDYT:

Ostatnie badania audytowe realizowane były przez Wydział Kontroli KWP w WRD KWP w 2008 i 2009 r.

Zadanie audytowe z 2008 r. dotyczyło: Oceny działań realizowanych przez Wydział, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa niechronionym uczestnikom ruchu drogowego.

Zalecenia audytora:

- ◆ Zapoznać wszystkich pracowników ze stworzonym w WRD KWP rocznym Planem Pracy oraz dokonać pisemnego udokumentowania tego faktu;
- ◆ W zakresie „Analizy rocznej” oraz „Analizy półrocznej” bezpieczeństwa ruchu drogowego pożądane jest wprowadzenie zmian w sposobie formułowania wniosków. Zaleca się, aby wnioski tam zawarte w swojej treści wskazywały podjęcie konkretnych działań korygujących lub zapobiegawczych w stosunku do jednostek gdzie działania takie należy podjąć na podstawie danych zawartych w analizie. Zaleca się również w przypadku przypisania konieczności podjęcia takich działań przez wskazaną komendę określanie formy udokumentowania podjętych działań, terminu ich realizacji oraz osiągniętych wyników.
- ◆ Zalecono także umieszczanie odpowiednich adnotacji oraz czytelnego podpisu na dokumencie w przypadku dokonywania ręcznych korekt danych liczbowych ujętych w sprawozdaniach przesyłanych przez jednostki terenowe.

Ponowny audyt w 2009 r. wykazał, że:

- ◆ Uzyskano dowody świadczące o prawidłowym realizowaniu czynności wynikających z koordynacji działań komend powiatowych (miejskich) Policji w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym.
- ◆ Zrealizowano zalecenia zawarte w Raporcie z badania audytowego przeprowadzonego w 2008 r.

[Dowód - akta kontroli 127-170]

Nadzór instancyjny:

Kontrola wykazała min., że WRD KWP sprawował w badanym okresie nadzór instancyjny nad działalnością prd w garnizonie kujawsko-pomorskim.

Stwierdzono, że:

- ◆ Na polecenie Naczelnika WRD KWP w dniu 10.02.2012 r. założono „Zeszyt sprawdzeń zewnętrznych”. W dokumencie tym odnotowywano czynności policjantów Wydziału, którzy dokonywali sprawdzeń, w ramach nadzoru instancyjnego, w jednostkach Policji woj. kujawsko-pomorskiego.
- ◆ Jak wynika z zapisów w zeszycie policjanci WRD KWP w roku 2012 przeprowadzili 27 sprawdzeń, natomiast w roku 2013 - 22 sprawdzenia.
- ◆ Od lipca 2012 r. w WRD Komendy wyznaczono koordynatorów dla poszczególnych jednostek Policji województwa kujawsko-pomorskiego.
- ◆ Opracowano także „Harmonogram sprawdzeń realizowanych w ramach nadzoru instancyjnego.
- ◆ W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości do Komendantów KMP/KPP kierowano

wystąpienia nakazujące ich usunięcie.

- ♦ Oprócz sprawdzień instancyjnych realizowano wyjazdy koordynatorów do przydzielonych jednostek – przynajmniej jeden wyjazd w miesiącu.

W związku z faktem, że Najwyższa Izba Kontroli, poza kontrolą WRD KWP w Bydgoszczy, równolegle przeprowadzała kontrolę w 3 jednostkach garnizonu kujawsko-pomorskiego, naczelnik WRD KWP - w ramach nadzoru instancyjnego, w czasie trwania niniejszej kontroli podejmował działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości również w jednostkach nie objętych niniejszą kontrolą.

Stosowne pisma kierowane do Komendantów KMP/KPP dotyczyły m.in.:

- usunięcia braków w kartach statystycznych Mrd-2 – m.in. dat i godzin zgłoszenia i przybycia patrolu na miejsce wypadku drogowego, obowiązku zamieszczania w SEWIK schematów zdarzeń – pisma z 17.07 i 4.09.2013 r.;
- błędów w statystycznej karcie czynności policjanta ruchu drogowego – pismo z 3.09.2013 r.

[Dowód - akta kontroli 84-91 i 120-126]

Skargi na działalność prd, ich rozpatrywanie i wykorzystanie

Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy w badanym okresie otrzymał ogółem niżej wymienioną ilość skarg na działalność funkcjonariuszy garnizonu:

w 2012 r.:

- ♦ ogółem 508 skarg, z czego w Wydziale Kontroli KWP rozpatrzono 196, a pozostałe 312 przekazano do rozpatrzenia Komendantom Miejskim/Powiatowym woj. kujawsko-pomorskiego;
- ♦ z ww. skarg 40 (7,9 %) dotyczyło policjantów prd z KMP/KPP woj. kujawsko-pomorskiego, z czego 8 skarg rozpatrzono w Wydziale Kontroli KWP, a 32 skargi przekazano do wyjaśnienia, Komendantom jednostek terenowych;
- ♦ Skarg na policjantów z WRD KWP nie odnotowano.

w 2013 r.:

W okresie od 1.01 do 31.08.2013 r. wpłynęło ogółem 333 skargi, z czego w Wydziale Kontroli KWP rozpatrzono 145, a pozostałe 188, przekazano do rozpatrzenia Komendantom Miejskim/Powiatowym woj. kujawsko-pomorskiego.

Na policjantów prd woj. kujawsko-pomorskiego zarejestrowano 19 skarg (5,7 % ogółu), z czego 11 rozpatrzono w Wydziale Kontroli KWP, a 8 przekazano do wyjaśnienia, Komendantom jednostek terenowych.

Badaniem szczegółowym objęto 5 losowo wybranych skarg (8,5 % dotyczących prd). W wyniku analizy kontrolnej tych skarg nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie ich rozpatrzenia, a zdaniem NIK na uwagę zasługują następujące fakty:

- ♦ W Komendzie obowiązującym aktem prawa wewnętrznego w zakresie problematyki skargowej był Regulamin Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2010 roku, który w § 4 pkt 2 m określił zadania w załączniku nr 13 dla Wydziału Kontroli KWP w Bydgoszczy w zakresie koordynowania i przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków.
- ♦ Decyzją Nr 229/2010 z dnia 2 listopada 2010 roku Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy upoważnił Naczelnika Wydziału Kontroli KWP do zatwierdzania w jego imieniu sprawozdań i udzielanych odpowiedzi z postępowań skargowych. Upoważnienie nie dotyczyło zatwierdzenia sprawozdań z przeprowadzonych czynności wyjaśniających,

z których wynikać będą wnioski z zakresu spraw personalnych lub dyscyplinarnych.

- ◆ Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy w przypadku nieobecności każdorazowo upoważnia Pierwszego Zastępcę lub Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji w zakresie ich właściwości do zatwierdzania w jego imieniu sprawozdań i udzielanych odpowiedzi z postępowań skargowych.
- ◆ Zgodnie z przepisami przytoczonymi powyżej skargi wpływające do Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy ewidencjonowano w dzienniku korespondencyjnym Wydziału Komunikacji Społecznej KWP w Bydgoszczy, a następnie przedkładano Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Bydgoszczy lub Naczelnikowi Wydziału Kontroli KWP. Komendant poprzez pisemne naniesienie dekretacji kierował skargę do Wydziału Kontroli KWP w Bydgoszczy. Skarga w Wydziale Kontroli była zarejestrowana w sekretariacie w dzienniku korespondencyjnym i „Rejestrze skarg i wniosków”, a następnie przekazana naczelnikowi wydziału, który podejmował decyzję o sposobie załatwienia sprawy, tj. czy sprawa wyjaśniania będzie w Wydziale Kontroli KWP w Bydgoszczy, czy zostaje przekazana Komendantowi Miejskiemu lub Powiatowemu Policji jednostek garnizonu kujawsko-pomorskiego, - jeżeli w tej kwestii decyzji nie podjął Komendant Wojewódzki Policji w Bydgoszczy.
- ◆ Postępowania wyjaśniające prowadzone były wyłącznie przez funkcjonariuszy Zespołu Skarg i Wniosków Wydziału Kontroli KWP w Bydgoszczy - zgodnie z pkt. 7 i 8 załącznika nr 13 do Regulaminu KWP w Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2010 roku.
- ◆ W toku prowadzonych postępowań: przesłuchiowano świadków, uzyskiwano nagrania monitoringu z firm zewnętrznych, dokonywano analizy zapisów w dokumentach Policji, w tym m.in.: notatnikach służbowych policjantów, zapisów w książkach kontroli pracy sprzętu oraz aktach spraw sądowych.
- ◆ Stwierdzono, że wszystkie skargi na policjantów i pracowników cywilnych Policji garnizonu toruńskiego rozpatrywane były – zgodnie z właściwością przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy, jego Zastępców i Naczelnika Wydziału Kontroli KWP w Bydgoszczy, – co było zgodne z ww. przytoczonymi przepisami wewnętrznymi.
- ◆ W wyniku rozpatrzenia skarg terminowo udzielano odpowiedzi skarżącemu, przeprowadzano rozmowy dyscyplinujące z winnymi, wytykano uchybienia i nieprawidłowości, a właściwych Komendantów KMP/KPP i naczelników WRD zobowiązywano m.in. do przeprowadzania szkoleń z policjantami w badanym zakresie.

[Dowód - akta kontroli 176-182]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3.2. Pozostałe zagadnienia. Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, analizy porównawcze i wnioski

Opis stanu
faktycznego

WRD Komendy w kontrolowanym okresie sporządzał oceny stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w rejonie działania w okresach miesięcznych, narastająco od początku roku, a także oceny kwartalne, półroczne i roczne.

Zawierały one m.in. główne przyczyny wypadków i kolizji drogowych, rozmieszczenie zdarzeń drogowych w poszczególnych rejonach, niebezpieczne odcinki dróg oraz wnioski i zalecenia.

W informacjach tych podawano dane statystyczne dotyczące m.in. liczby wypadków drogowych, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym, liczby zabitych ogółem, w tym na miejscu zdarzenia, liczby rannych i kolizji drogowych oraz liczby wniosków o ukaranie, a także ujawnionych przestępstw.

Powyższa dokumentacja zawierała wszystkie dane wskazane w § 5 ust. 1 pkt. 1 i 2 zarządzenia nr 635 KGP, tj. w szczególności dane dotyczące liczby wypadków i ich ofiar, czasu powstania wypadków, okoliczności szczególnie sprzyjających powstaniu wypadków oraz kolizji drogowych, sprawców, rodzajów i przyczyn powstania zdarzeń drogowych. Dane te były porównywane z odpowiednimi danymi z dwóch poprzednich lat.

Z zawartymi w analizach i ocenach stanu brd informacjami, oprócz kierownictwa jednostki zapoznawani byli funkcjonariusze z KMP/KPP - dane statystyczne prezentowano w internecie w postaci opisowej, mapek i wykresów.

Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym wskazuje, że w okresie 2012 r. - I półrocze 2013 r. następowała jego poprawa.

W podsumowaniu zestawienia 2012 r. podano, iż w okresie sprawozdawczym w porównaniu do analogicznych okresów lat ubiegłych odnotowano, że w okresie styczeń – grudzień 2012 roku na drogach województwa kujawsko-pomorskiego ogółem odnotowano 24.870 zdarzeń drogowych, z czego 1.317 to wypadki drogowe, a pozostałą liczbę (23.553) stanowią zgłoszone kolizje drogowe. Spadki odnotowano w kategoriach: „wypadki, zabici i kolizje drogowe”.

W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego stan bezpieczeństwa w województwie kujawsko-pomorskim poprawił się. Zadowalającym jest, że na drogach województwa zmniejszyła się liczba wypadków drogowych (dynamika 98,7). Spadek również odnotowano w kategoriach „zabici” (dynamika 94) i „kolizje drogowe” (dynamika 89,0). Nieznaczny wzrost natomiast odnotowano w kategorii „ranni” (dynamika 101,6).

Integralną częścią ww. szczegółowych analiz brd wykonywanych przez WRD KWP (za 2012 r. – 65 str. formatu A-4, z za I półrocze 2013 r. – 38 stron), była graficzna mapa sieci dróg i miejscowości województwa kujawsko-pomorskiego, na której nanoszono m.in.:

- miejsca wypadków,
- ich skutki (ilość ofiar),
- liczbę wypadków w poszczególnych miastach.

[Dowód - akta kontroli 171]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, a w szczególności wykonywanie szczegółowych analiz i ocen stanu brd, w tym wyżej opisanej graficznej mapy sieci dróg i miejscowości województwa kujawsko-pomorskiego z naniesionymi miejscami i skutkami wypadków drogowych.

IV. Uwagi i wnioski

*Wnioski
pokontrolne*

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, (oraz uwzględniając działania podjęte w trakcie jej trwania), Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Kontynuowanie działań zmierzających do:

- przeszkolenia specjalistycznego pełnego składu osobowego funkcjonariuszy prd garnizonu kujawsko-pomorskiego w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań,
  - pełnego wyposażenia prd w pojazdy, sprzęt techniki policyjnej, teleinformatyczny i telekomunikacyjny oraz przedmioty zaopatrzenia mundurowego, wymagane stosownymi normatywami i tabelami należności.
2. Zapoznanie w celach szkoleniowych wszystkich funkcjonariuszy prd KMP/KPP, w tym jednostek nie objętych kontrolą NIK z przypadkami ujawnionych przez kontrolę błędów i nieprawidłowości popełnianych w trakcie pełnienia służby.
  3. Zapewnienie nadzoru instancyjnego nad realizacją wniosków pokontrolnych NIK w KMP/KPP objętych niniejszą kontrolą (w Bydgoszczy, Toruniu i Inowrocławiu).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia .....10.2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler:

Dyrektor

Ryszard Lutyński
główny specjalista
kontroli państwowej

Jarosław Wenderlich